

Grof Ciano imel na lovu v Beljah veliko sreče

JUGOSLOVANSKI PREMIER STOJADINOVIC
OBRNIL VOZ VNANJE IN GOSPODARSKE
POLITIKE POPOLNOMA K ITALIJANSKIM
TEZNJAM. — VPLIV FRANCIJE PADEL

Italijanski vnanji minister Mussolinijev zet Grof Galeazzo Ciano je bil na lovu v Beljah teden dni. Povabil ga je jugoslovanski premier Milan Stojadinović. Ciano je ustrelil 46 zajcev in sedem srnjakov. Še uspešnejši je bil njegov lov v korist italijanskih gospodarskih in političnih interesov v Jugoslaviji.

Vpliv Francije izrinjen
Glavni namen Cianovega lova s Stojadinovićem v Beljah je bil navezati Jugoslavijo na Italijo in s tem izrinuti iz nje francoski in angleški vpliv. Jugoslavija je zaveznica Francije. Stojadinović pa je že pred par leti uvidel, da mu na pomoč Francije v slučaju italijanskega ali nemškega napada na Jugoslavijo ni računati. Zato je zaveznitvo s Francijo na papirju sicer ohranil, dejansko pa je ponudil prijateljstvo najprej Italiji in potem Nemčiji. Italija je bila z Jugoslavijo do pred par leti v zelo hladnih diplomatskih stikih. Italijanski časopisi so zmerjali Jugoslavijo kakor psujejo zdaj Francijo. Italija je financirala hrvatsko separatistično gibanje in dr. Ante Pavelić je bil Mussolinijev agent za intrige proti Beogradu. Javna tajnost je, da je ta ducejev hrvatski separatist iniciator atentat na kralja Aleksandra.

Sovraštvo se umaknilo interesom

Gospodarska navezanost med Italijo in Jugoslavijo, in pa Mussolinijev briga za zavojevanje Etiopije, njegov spor pred leti z Anglijo in zdaj s Francijo, pa je Rim primorala začeti napram Jugoslaviji po-

litiko sprave. Beograd je segel v ponujano roko, sklenil s Italijo trgovsko in mirovno pogodbo, na lovu januarja v Beljah pa je dobil Ciano od Jugoslavije še nadaljne koncesije.

Težave s kapitalom

Italija ima v Jugoslaviji vložena že veliko kapitala, bodisi v lesni industriji, v tovarnah za cement, v trgovskih in raznih drugih podjetjih. Rada pa bi ga vložila še več, toda njena valuta v inozemstvu ni kaj prida, zato ima v tekmi s francoskim in angleškim kapitalom v Jugoslaviji težak boj. Gospodarsko sodelovanje Jugoslavije pa ga ji lahko olajša. Italijanski inženirji bodo v Jugoslaviji vodili razna javna dela, gradili ceste, železnice in tovarne, Italija bo dala Jugoslaviji stroje, in vse to se v Jugoslaviji vpiše kot vloga italijanskega kapitala, ki bo morala Italiji seveda donošati visoke obresti. Z njimi bo Italija kupovala v Jugoslaviji les, cement, živila in razne druge potrebščine. Dobivala jih bo ne da bi ji bilo treba zanje pošiljati denar iz Italije. Zelo dobro za Mussolinijev državo.

Koncesije s Trstom

Ciano je baje obljubil Stojadinoviću tudi koncesije v tržaškem pristanišču. Od kar je Hitler vzel Avstrijo in si gospodarsko podvrnil Čehoslovaško, je promet tržaške luke padel skoro na ničlo. Iz Avstrije in Čehoslovaške ga je Nemčija obrnila na Hamburg in Bremen. Tržaška luka brez zaledja ne more uspevati. Poročajo, da je Ciano ponudil Jugoslaviji v tr-

(Nadaljevanje na 3. strani.)

DELAUSKA TAJNICA OBTOŽENA

Rooseveltova administracija ima težke čase. Njene člane reakcija obeh strank silovito napada, posebno delavsko tajnico Frances Perkinsovo.

Kongresnik J. Parnell Thomas jo je obtožil kršitve ustave,

FRANCES PERKINS

protežiranja rdečkarjev, zamenjanja službe in varovanja tujeve pred deportacijami. Obtožbo je kongres izročil svojo- mu pravnemu odseku.

Ena glavnih točk v pritožbah proti nji je, da štiti komuniste pred deportacijo, torej ljudi, ki so za nasimo strmoglavljenje ameriške vlade. Unijeki vodja Harry Bridges v Californiji je

en slučaj. Deportiran bi moral biti po mnenju kritikov že pred par leti, a delavska tajnica z deportacijo zavlačuje in Harry Bridges ruje naprej za komunistem, ščuje delavce v razredno sovraštvo, povzroča stavke in nasilja. Bridges izjavlja, da ni komunist.

Delavska tajnica je sicer zavedo že večkrat pojasnila in dokazala, da ni zakrivila v Bridgesovem slučaju, ne v drugih, nčesar, toda ji nič ne pomaga. Reakcija noče v vladi nikogar, ki bi mu bili ljudski interesi, pravičnost in človekoljubje več nego privatni interesi.

Predsednik Roosevelt je predlagal kongresu izboljšati socialno zavarovanje ne le kar se tiče brezposelnostne zavarovalnine in pokojnin, nego uvesti tudi bolniške podpore in zavarovanje za zdravstveno oskrbo.

Milijone revnih ljudi je zdaj v slučajih bolezni brez podpore in vsled tega brez sredstev za zdravniško oskrbo, pravi predsednik.

Nekatere podporne organizacije zavarujejo člane tudi za bolniške podpore, toda le malokatera v toliki meri, kakor jugoslovske. Tudi mnoge u-

POGUBONOSNA "ČISTKA" V UNIJI U. A. W.

Tragedija Španije tuja zmaga

Prčili teden so Mussolinijevе horde v Italiji norele veselja nad fašističnimi zmagami v Kataloniji. Barcelona je padla pred premočjo Mussolinijevе in Hitlerjevе mehanizirane armade in Mavrov. Ti porazi španske republike so zaslugi krivične nevtralnosti Anglije, Francije in Zed. držav. Bivši angleški vnanji minister Anthony Eden je zdaj javno priznal, da zmagovanje fašistov v Španiji ni zmaga Špancev, ampak "tuja zmaga". Poudaril je, da je teritorialna neodvisnost Španije življenska potreba Francije in Velike Britanije. Danes je dve tretjini Španije pod vlado osišča Rim-Berlin. Chamberlain je vso svojo politiko usmeril v poraz španske republike, ker noče ljudske vlade. Ob enem je računl, da se bo s svojo intervencijo v Španiji Italija izčrpala, zmagovita fašistična Španija pa se bo potem morala osloniti na angleški kapitalizem za gospodarsko obnovo države. Izgleda, da je delal Chamberlain račun brez krčmarja. Francija ima zdaj ob meji Španije sovravno državo, namesto prijateljsko republiko. V slučaju vojne jo bo Mussolini napadel ne samo s svoje, nego tudi s španske meje. Kogar hočejo bogovi pogubiti, ga udarijo s sploti. V Parizu in Londonu reznico tega pregovora prepozno spoznavajo.

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Adolf Hitler je govoril. Namreč prošil ponedeljek pred svojim državnim zborom. Rohlnel je kot po navadi, le še bolj samozavestno, češ, da je "Velika Nemčija" dosegla v šestih letih, od kar je on na krmilo, ogromno, posebno še lani, ko so vzele Avstrijo, Sudetske krajinne in Čehoslovaško v svoje področje.

Evropa kipi v pričakovanju vojne. Ljudstvo se boji. Toda masa postaja bolj in bolj resignirana, češ, ker je vojna neizogibna, naj pride čim prej. Težka megla leži nad svetom.

V Parizu in Londonu so se prošle nedeljo vršile velike demonstracije v prid pomoči lojalistom v Španiji. Škoda, da se niso v enaki meri in veličini pričele vsaj pred dobrim letom.

V Sovjetski Uniji preganjajo čezdalej bolj bosse, ki zemarjajo disciplino med delavci v naporih za zvišanje produkcije in nemotenega obratovanja.

Militarizem žre. Biro lige narodov poroča, da so bili izdatki za oboroževanje leta 1938 poldrugo milijardo dolarjev višji nego leto poprej. V tej številki so všteti samo stroški faktičnega oboroževanja, ne pa gradnja strategičnih cest, železnic, pristanišč itd., ki so tudi ogromni, oziroma višji, nego prvo omenjeni. Sedem veselil je lani potrosilo za oboroževanje sedem in pol milijarde dolarjev, ali nad 78 odstotkov celokupne vsote vseh držav, ki so jo potrosile v pripravah "za obrambo".

V Chicagu se tepejo aspiranti demokratske in republikanske stranke za župansko službo. Ako hočemo verjeti vsem, kar pravijo drug o drugemu, ni nihče izmed njih nič prida.

Federalni sodnik Martin T. Manton je bil obtožen zlorabljanja svoje službe v korist svojega žepa. Obtožnica trdi, da je prejel kakih pol milijona dolarjev "posojil" od srank, katerim je sodno proceduro ugodno rešil. Sodnike je v tej deželi težko zagrabiti tudi ako so nepošteni. V vsej naši zgodovini so bili doslej odstavljeni vsled nepoštenosti samo štirje zvezni sodniki. Ponavadi trpe oni, ki se bore proti njim.

Mikhail Kalinin, predsednik vrhovnega sovjeta USSR, je prošle nedeljo govoril po radiu za ameriško publiko v prilog oglašanja svetovne razstave v New Yorku. Pozdravljal je ameriško demokracijo in pozival to deželo v mednarodno sodelovanje v prilog miru.

Na Ogrskem zmaguje Hitlerjev vpliv. Vlada v Budapešti je morala pristopiti v protikomunistični pakt. Socialistična stranka na Madžarskem se je morala vsled tega "reorganizirati". Člani židovskega pokolenja so izstopili iz njenega vodstva in izjavili, da so to storili prostovoljno. Njihovi madžarski sodrugi bodo varovali v tem nacionalističnem valu pravice vseh ne da bi jim mogel kdo očitati "židovsko vodstvo". Torej so tudi Ogrsko zasegli težki oblaki.

"Velenemčija" je vprizorila

"VENERA" PRIDE IZ DETROITA NA CIKOŠKI ODER

Igralski asambel kluba št. 114-115 JSZ v Detroitu bo v soboto 11. marca ponovil v Chicagu v dvorani SNPJ komedijo v treh dejanjih "Venera". Ta prireditve bo pod pokroviteljstvom kluba št. 1 JSZ. Eventuelni prebitek je namenjen "Proletarcu".

Problem beguncev na Češkem

Po osvojitvi sudetskih krajev po Nemčiji, slovaških po Ogrski, po osvojitvi Tešina po Poljski, in po postanku diktature na Slovaškem, je prišlo na Češko, največ v Prago, par sto tisoč beguncev: židje, socialisti, komunisti, izgnani češki delavci, uradniki in njihove družine. Kakih sto tisoč teh ljudi je Češka poslala nazaj v sudetske in druge kraje, z ostalimi pa ne ve kam, posebno ne z židji. Mnogi izmed teh ljudi živi v obupnem pomanjkanju, kajti odvisni so samo od javne in sorodniške podpore, ki je za tolikšno množico nezadostna.

Opozicija v Sloveniji

Pri zadnjih volitvah v jugoslovansko skupščino ni dobila v Sloveniji opozicija niti enega mandata. Vseh 29 poslancev je bilo dodeljenih Stojadinovičevi listi.

Pridelek sladkorja v Evropi jako nizek

Cenijo, da bilo lani proizvodiranega v Evropi — ne vključivši sovjetske Unije 6,700,000 ton sladkorja. Rusija ga je glasom iste statistike pridelala 2,500,000 ton. Vse važnejše države na svetu, ki producirajo sladkor, so članice mednarodnega kartela, ki določa, koliko sme vsaka posamezna država izvoziti sladkorja na svetovni trg. Namen te regulacije je, da se mu drži cene čimvišje.

Povprečen prebivalec v Evropi porabi na leto veliko manj sladkorja kot povprečen prebivalec Zed. držav.

svojo politično demonstracijo 30. januarja. Prvič v zgodovini "prerojanja tretjega rajha" so bili v njemu zastopani sudetski Nemci, dalje avstrijski Nemci in pa neuradni zastopniki iz Gdanskega in Memela. Najnam bo ljubo ali ne, nemški šovinizem kipi in uganja eksplozije. Iz tega pojava se lahko veliko učimo.

Potres v republiku Čile v Južni Ameriki je uničil okrog 25,000 življenj. Ves svet je priskočil na pomoč prebivalstvu prizadetih krajev. Škoda, ker ni enak človekoljuben, kadar vprizarja umetne potrese, v katerih se svet ne briga niti za milijon izgubljenih življenj.

HOMER MARTIN POZABIL NA DEMOKRACIJO IN NA KORISTI ORGANIZACIJE

BOJ VNANJH POLITIČNIH SKUPIN ZA
KONTROLO NAD UNIAMI POVZROČA V
NJIH KONCEM KONCA SAMO RAZKOLE,
RAZOCARANJE IN DEMORALIZACIJO

Homer Martin hoče unijo avtnih delavcev (United Automobile Workers of America) očistiti komunistov. Pravi, da jih je v nji komaj en odstotek, a ker delujejo organizirano kot člani svoje stranke, so dobili v posameznih lokalih in v eksekutivi mnogo važnih mest, ki jih izrabljajo za svojo politiko in svojo stranko. Homer Martin se je odločil temu napraviti konec.

Napačna "čistka"

Ampak prišel je kot diktator in nadaljuje diktatorsko. John L. Lewis očita, da hoče delati vse po svoji glavi. Lewis je bil in bo diktator, pravi Homer Martin, pri tem pa pozablja, da to, kar počneja on, ni niti malo demokratsko.

Izmed enainvajsetih članov eksekutive jih je sedemnajst suspendiral, ohranil pa si je štiri, ker so njegovi pristaši. Vzeli mandat večini odbora brez pravega vzroka ni samo nedemokratsko, ampak nepravilno in diktatorsko v popolnem pomenu besede. Odstavljati odbore lokalnih unij, kakor to počneja Homer Martin, je tudi proti vsem demokratskim zakonom. Tudi ako bi bili res vsi komunisti, kakor on trdi, ga ne opravičuje gaziiti demokratska pravila.

Razkol neizogiben

Homer Martin je bivši duhovnik. Povzpel se je na predsedništvo unije avtnih delavcev slučajno, ker je postal "slovit" v kampanji za organiziranje avtnih delavcev v Detroitu. V početku komunistov ni mrzil in je celo izjavljal, da je vpitje o komunističnem vplivu v UAW le pesek v oči ameriški javnosti, katero skuša reakcija nahujskati proti organizaciji avtnih delavcev. Pred dobrim letom pa je Martin že začel odprt boj proti takozvanim komunistom — in komunisti so mu vsi, ki ga ne podpirajo v tej borbi.

V frazah proti komunistom in za "amerikanizem" je neiskren, kajti v tem boju proti "stalinizem" so mu bili in so mu več ali manj še v pomoč "lovestonovci". Jay Lovestone

je bivši tajnik ameriške komunistične stranke, iz katere ga je izrinil sedanji tajnik Earl Browder. Lovestone je potem svojo skupino organiziral v "komunistično opozicijo" in deluje kot taka še danes. Homer Martin je lani in predlanskem najel kakih pet Lovestonovih

HOMER MARTIN

komunistov. Nekatere je moral na zahtevo eksekutive in avtni uniji je moralna trpeti posledice unija v celoti. Odstavljenih 13 članov eksekutive je izvolilo za predsednika U. A. W. z odobrenjem gl. odbora CIO. R. J. Thomasa, ki ga pa Homer seveda ne prizna. Vsled tega razkola je nastal boj za kontrolo nad glasilom unije, nad blagajno, arhivom itd. Večina eksekutive je sklicala izredno konvencijo v Cleveland. Homer jo je proglasil za neustavno, in sklicval svojo konvencijo v Detroit.

Dva odbora — ena unija

V tem boju med dvema političnima strujama v avtni uniji je morala trpeti posledice unija v celoti. Odstavljenih 13 članov eksekutive je izvolilo za predsednika U. A. W. z odobrenjem gl. odbora CIO. R. J. Thomasa, ki ga pa Homer seveda ne prizna. Vsled tega razkola je nastal boj za kontrolo nad glasilom unije, nad blagajno, arhivom itd. Večina eksekutive je sklicala izredno konvencijo v Cleveland. Homer jo je proglasil za neustavno, in sklicval svojo konvencijo v Detroit.

Pretepi na sejah

Bratomorni boj v UAW se odraža posebno ostro na sejah lokalnih unij. V boju za kontrolo v njih so se dogodili masni pretepi. Na eni seji je posestvoval v dvorani in v pretepih na ulici pred dvorano par sto policajev. Boj za kontrolo, glava (Nalajejanje na 2. strani.)

VELIKO GRADIVA, ALI PA PREMALO PROSTORA

Nace Zlemberger piše, da ga veseli, ker ima Proletarec spet veliko dopisov. Nas tudi. Zal nam je le, da ne moremo vseh sproti priobčiti. Tudi za povesti ni že precej tednov prostora, niti ne za razne članke in razprave, ki jih imamo pripravljene.

Nase gibanje potrebuje časopis najmanj osmih strani. Toda v sedanji krizi je uspeh že to, da ga izdajamo na šestih. Stroške je težko zmagovati. Skupina agitatorjev ni velika Marsikdo, ki priznava, da je Proletarec dober in potreben list, bi se ji lahko pridružil in pomagal. Ako bi se zavezlo recimo pet sto naročnikov v raznih naselbinah pridobiti tri sto novih, bi ta cilj skupno lahko dosegli. Tudi prispevki v tiskovni sklad Proletarca bi bili višji, ako si se spomnili ob ugodnih prilikah na nabiravno polo. Obilica dopisov je znamenje, da se čitatelji za Proletarca zanimajo. Povečanje aktivističnega skada Proletarca bi bili višji, ako bi se spomnili ob za življenje vzlic neugodnim vnanjim vplivom, ki povzročajo poparjenost med delavci. Osišče našega gibanja je "Proletarec". Torej delujmo, da dobi več naročnikov, več oglasov in več prispevkov v tiskovni sklad. V tem delu lahko vsi pomagamo. Če se ga vsi res tudi lotimo, ne bo več vzroka za jamranje o stagnaciji našega pokreta

Za 'socializirano zdravstvo' in bolniške podpore

nije plačujejo bolniške podpore, dalje razne družbe svojim delavcem, a velika večina delavcev nima teh ugodnosti in je odvisna v boleznih edino od svojih sredstev. Mnogi drugi pa zavarovalnine izgube, ker jih vsled brezposelnosti ali bolezni ne morejo plačevati. Pomoč tem milijonom bi bila torej le vladno zavarovanje.

Zavarovanje za bolniške podpore bi po Rooseveltovem načrtu uvedla zvezna vlada s sodelovanjem posameznih držav. Letos bi v ta namen dala vlada sto milijonov dolarjev, in potem vsako leto več.

Proti predlogu za bolniške podpore ni velike opozicije. Ljut boj pa je zoper predlog za "socializiranje zdravstva". Nasprotuje mu vsa ameriška zveza medicincev, češ, da se bodo potem zdravniki za bolnike brigali manj nego sedaj. Vzeli bodo plače, a zdravljenje zavarovancev pa zanemarjali. V resnici se zdravniki boje za dohodke. Vrak zdravnik si obeta vedno več klientov in s tem več in več dohodkov. V "socializiranem zdravstvu" pa bi prejemali le določeno plačo, kakor drugi državni uradniki. Glavni nasprotniki zavarovanja za

zdravniško oskrbo so torej zdravniki, privatno bolnišnice in pa premožni sloji, ki se brigajo le za svoje zdravje, reveži pa imajo itak priliko iti v kako kliniko kot učni predmet za študente medicine, ali pa v okrajne bolnišnice, v katerih pa ravnaajo z bolniki večinoma kot z nebodijih treba.

Boj za izboljševanje socialnega zavarovanja je torej težak, toda začetki so storjeni. Vse te vrste zavarovanja so postale nujna potreba, katere niti je tako reakcionarni poslanci ne morejo več tajiti.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$1.00; za pol leta \$1.75, za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za pričetek v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz.
Business Manager: Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager: Joseph Drasler.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Odgovornost socialistov za položaj v Evropi

V Zed. državah se oglašajo zdaj ta ali oni z neizprosno grajo proti socialistom v Evropi. Z grajo na ta način, kakor da so zmede tam čez krivi v resnici le socialisti.

Mnogi tem kritikom ploskajo, med njimi celo taki, ki se tudi sami smatrajo za socialiste.

Socialisti po svetu hočejo svet pametno urediti brez vojne. Ko je prišla v vlado angleška delavska stranka, je zanemarila oboroževanje, ker je njeno načelo pacifizem, ni pa bila v stanju odpraviti VZROKOV, ki tirajo v oboroževanje. Sedanja torijska vlada to "napako" prejšnjih kabinetov popravlja — a ob enem nadaljuje politiko pacifizma v korist fašističnih sil. Chamberlain upa, da si bodo koncem konca polomile ob kakih trdi stvari zobe in tedaj pride njegova ura.

Ljudska fronta v Franciji je nadaljevala politiko tradicionalnega pacifizma socialne demokracije. Kajti ako bi bila za militariziranje, za brezmejno oboroževanje in za izzivanje v vojno, ne bi mogla biti to za kar jo poznamo.

Zdaj sicer postajajo mnogi izmed evropskih pacifistov realisti. Uvidevajo, da se razgrajajo ne bo moglo pomiriti s pridigami in lepimi vzglledi.

Socialisti v Evropi še niso bili nikjer odločujoča sila; še nikjer v večini: po vojni sta Anglija in Francija metalj polena pod noge vsaki demokratični vladi bodisi v Nemčiji, Avstriji ali kjerkoli. Čehoslovaška demokratična republika je propadla vsled istega vzroka.

Obsojati socialiste v Evropi iz ameriškega zatišja je jako varno, a ob enem neiskreno. Posebno kadar sipajo obsodbe nanje taki ljudje, ki so tukaj proti vsakemu oboroževanju, za nevarnost Zed. držav v vsakem zunanem konfliktu in za obrambo le, ako nas kdo napade. Sanjavi pacifisti ne znajo graditi ničesar razen gradove v oblakih. A prav ti miroljubni sovražniki intervencij se silovito zgražajo nad francoskim proletariatom in nad njegovo organizirano silo, ker ne plane na Mussolinija in Hitlerja. Enako se mnogi zgražajo nad Sovjetsko Unijo, ker ne brani Kitajske.

Ni čudno, da se iz ameriških pacifistov norčuje ves nacijski tisk, češ, da so pripravljeni na svoje stroške prelivati samo tinto, ne pa krvi.

Zgodovina brzi. Njen razvoj je danes težko v vsakem oziru pravično presojati. Poštenjaki to razumejo. Vedo namreč, da je pošteno, ako motre vsako stvar tudi s stališča in razmer onega drugega, ne samo s svojega kozoča. Kdor se ravna po tem pravilu, le dokazuje, kako sebično hoče razpolagati s tujo kožo, dočim svojo najskrbnejše varje.

Neljube nerednosti, vzroki in posledice

V zadnjih letih so se dogodile nepravilnosti, odnosno poneverbe, v treh jugoslovanskih podpornih organizacijah: v Slovenski dobrodelnici zvezi (Cleveland), v Hrvatski bratski zvezi (Pittsburgh) in nedavno so bile odkrite v Jugoslovanski podporni zvezi Sloga (Milwaukee). Prizadeti odborniki v teh organizacijah so bili izvoljeni kot poštenjaki. A prišla je stiska, izgubili so smisel za vestnost in se dotaknili tujega denarja za svojo uporabo. Nekateri po malem, drugi so posegli kar po večje vsote. Nobena teh poneverb ni bila velika. Ampak poneverba je poneverba. Madež je na onemu, ki je vzel, in na onih, ki bi morali paziti, da bi nihče ne vzel kar ni njegovega.

Vsi ti in drugi slinči slučajji, posebno v upravah mest, okrajev, občin itd., jasno pričajo, kako potrebno je dobro, vestno nadzorstvo. Denarja za pregledovanje računov in poslovanja naj se nikomur ne zdi škoda, ker varuje poštenjake in pa organizacije in ljudstvo v splošnem pred onimi, ki v težkih momentih pri denarju padajo v skušnjavo. Pošteni funkcionarji se nadzorstva ne boje nego ga celo sami zahtevajo, da varujejo sebe pred onimi, ki mogoče niso tako zanesljivi. Državno nadzorstvo, poklicni pregledovalci računov, nadzorni odbori in odborniki, ki motre delo drug drugega, so najboljša jamstvo, da ne pride do poneverb, in če že pride — da vsaj ne bodo velike. Kajti preprečiti poneverbe že v kali — predno se dogode, niti v Rusiji ne morejo, vzlic smrtni kazni za take prestopke.

Morda bo tudi Hitler nekoč žagal "drva"

Bivši kajzer Wilhelm obhaja letos 80-letnico starosti. Na njegov rojstni dan 26. januarja t. l. je nacijska vlada prepovedala častnikom in vojakom praznovati ta dogodek. Člani armade in drugi državni uslužbenici so dobili ukaz, da bivšemu kajzerju ne smejo pošiljati čestitk.

Kdove, kaj si je mislil stari bivši kajzer o tem ukazu! Tudi on je ukazoval in poveljeval Nemčiji, ki je bila ob pričetku svetovne vojne mogočnejša nego Hitlerjeva. Bila je jaka na morju, imela kolonije in velikanski trgovski in politični vpliv širom sveta. Vztrajala je pri svoji kajzerski slavi do 1919, nato se zrušila. Kajzer je pobral sila in kopita, si kupil žago, v zatočišču na Holandskem pa so mu poskrbeli drva, da se ne dolgočasi.

Nič se ne ve, ako tudi Hitler nekoč ne postane tak žagar. V zgodovini se to kaj rado dogaja. Niti se ne ve, če bo sploh imel priliko iti v kako zatočišče, kada pride nevihta nad tretji rajh.

IZ SLOGE V AVTNI UNIJI V SILOVIT BOJ

Leta 1936 in v začetku 1937 so delali voditelji CIO za organiziranje avtnih delavcev slojno in želi uspeh za uspehom. Zdaj so med seboj v sporu. Na gornji sliki so Leo Krzycki, John Brophy, Homer Martin, W. Mortimer in Edward Hall na sestanku januarja 1937; pred dvema letoma so torej še lahko sedeli takole skupaj in se skupno posvetovali, kako čimbolj koristiti unijski stvari. Zdaj je Homer Martin izven CIO in v boju z večino eksekutive svoje unije. (Članek o tem je na prvi strani.)

IGRALCI IZ DETROITA VPRIZORE V CHICAGU KOMEDIJO "VENERA"

Chicago. — Na eni izmed konferenc Prosvetne matice v Waukeganu je bilo svetovano, da se naj bi naši diletantski zbori izmenjavali s predstavami. Igralce je čezdalje težje dobiti, pa je nič več kot prav, da kadar se svoje igre nauče, da jo vprizore ne le v svoji negotudi v drugih naselbinah, kjer že mogoče. V našem okrožju to prakticiramo že mnogo let, bodisi na dramskem kot na pevskem polju.

V soboto 11. marca ima v Chicagu, v dvorani SNPJ, priveditev klub št. 1 JSZ. Prvotni datum je bil določen na nedeljo. Ampak ker smo sklenili povabiti igralce iz Detroita, da ponove tridejansko komedijo "Venere", so nam odgovorili, da jim je v nedeljo nemogoče priti; večinoma morajo v ponedeljek na šiht. Pripravljeni pa so nas posetiti v soboto. Torej jih bodo videli med nami v soboto 11. marca.

Komedija "Venere" je na predstavi v Detroitu vzbujala salve smeha vseskozi. Režira to igro naš znani dramski delavec Frank Cesen. V nji so tudi solospevi. Kako obstinstvu v Detroitu, bo ugajala nam. Zagotovljen je nam večer za smeh in kratek čas, kakršnega nismo med Slovenci v Chicagu že več let imeli.

V sporedu nastopi tudi mladinski odsek kluba št. 1 s par pevskimi točkami (J. S. F. Junior Guild). Priveditev na ta večer bo posebnost v tem, da bo dramska predstava v soboto, namesto v nedeljo popoldne, kakor smo jih doslej običajno imeli, in vzrok temu smo pojasnili prej. Predstava se prične ob 7:30 zvečer, in to radi tega, ker bo potem plesna zabava v obeh

Homer Martin pozabil na demokracijo in na koristi organizacije

(Nadaljevanje s I. strani.)
silo in blagajno je zanešen tudi na sodišča.

C. I. O. proti Martinu
Odbor CIO je svoječasno dočel Sidney Hillmana in Philip Murrayja za posredovalca v sporu UAW. Nista uspela. Na njuno priporočilo je odbor CIO zdaj sklenil nuditi večini eksekutive, katero je Martin suspendiral, vso mogočo oporo in jo priznava za pravi odbor unije.

Kdo je na Martinovi strani? Kapitalistično časopisje, ki podurja, da je Martin v resnici branitelj unije pred komunističnim strupom. Dalje Fordov protinunjski organizator Bennett in vsi drugi pristaši "odprte delavnice".

Homer Martin ima morda vzrok jeziti se nad umešavanjem komunistične organizacije v AWU, toda to kar počne on, je uniji prav tako pogubno.

Coughlinove intrige
Martinov pomočnik proti "komunistom" je tudi "rev." Coughlin in ostali katoliški pridigarji v Detroitu ter profesionalni patrioti. Slovenski delavci v Detroitu in drugje so na strani večine eksekutive. Martinovo taktiko splošno obsojajo. Upamo, da bo ta unija, ki je toliko obetala in tako naglo napredovala, ta boj prebolela in si ustvarila red, v katerem ji bo zagotovljeno demokratično poslovanje.

Slovenski narodni dom v Pueblu

Pueblo, Colo. — Nekaj hudo muanež je dejal, da gradimo tukajšnji slovenski zadrudni dom kot da bi bil babilonski stolp. Končno smo ga le dogradili ne da bi se narodu zmešali jeziki, kakor so se v Babilonu, in ga otvorimo v nedeljo 12. februarja. V tem slavlju nastopijo govorniki iz Puebla in drugih krajev, in vprizorjena bo šalo-igra "Pri puščavniku". Igralci so že poskrbeli, da bodo svojo nalogo izbornu izvršili.

V pevskem delu sponeda nastopita s svojimi točkami "Prešeren" in "Slovenec". Naša mlajša generacija bo predvajala svoj program, ki bo enako zabaval vse navzoče. Pričnemo ob 2. pop., potem pa bo plesna zabava. Vstopnice so po 50c za odrasle in 25 za otroke. Slovenski narodni dom je nam bil potreben. Zdaj ga imamo. Torej pridimo vsi na slavlje, da skupno praznujemo veseli dogodek. — Fr. Boltezar.

J. S. P. D. napreduje
Chicago, Ill. — Donald J. Lotrich, tajnik Jugoslovanskega stavbinskega in posojilnega društva je na obnemem zboru v soboto 28. januarja poročal, da je ta gospodarska ustanova lani znatno napredovala. Od nekaterih dolžnikov je morala prevzeti v prošlih desetih letih hiše, izmed katerih jih je že nekaj prodala, od drugih pa plačala vse zaostale davke, da so zdaj račun čisti, to je, brez takih obveznosti, ki so prej segale leta nazaj. Vzlic tem izrednim izdatkom je JPSD plačalo na delnice razreda "E" lani (oziroma januarja t. l.) 2 1/2 odstotka, na druge pa 4%. Tudi Lotrich je izjavil, da bodo obresti letos še višje. Deluje se za zavarovanje vseh vlog pri zvezni korporaciji za posojila na domove. Kadar bo to doseženo, in Lotrich se nadeja, da kmalu, bo zvezna vlada jamčila vsakemu članu varnost njegove vloge v JPSD do vsote pet tisoč dolarjev.

S seje Cankarjeve ustanove
Cleveland, O. — Koliko pomembni Etbin Kristan za Cankarjevo ustanovo, smo videli na njenem obnemem zboru 15. januarja. Okrog 50 ustanovnih članov in zastopnikov je bilo navzočih. Eden glavnih uradnikov te ustanove je poleg urednika in Louis Zorkota predsednik Louis Kaferle. Vsled boleznj se te seje ni mogel udeležiti, poslal pa je vzpodbudno pismo. Sejo je vodil podpredsednik Vatro Grill. Iz tajnikovega in upravnikovega poročila je razvidno, da je v blagajni CU nad \$1.250, vključivi prebitke zadnje prireditve, ki je znašal nad \$250.

Ko je bil oznanjen Etbin Kristan, je nastala v dvorani popolna tihoča. V svojem referatu je hotel razjasniti nekaj krivotvornih pojmovanj, na primer, da je napačno smatrati, da C. U. škoduje ali onemogoča delo kakih drugih slovenskih delavskih organizacij. C. U. je le izpopolnitev ostalih naprednih skupin.

Dokaz temu je, da se razpeča v metropoli več izvodov Am. druž. koledarja nego poprej, in da je tudi drugače veliko več aktivnosti v naprednem smislu kakor pred nekaj leti. C. U. ni bila ustanovljena, da škoduje Prosvetni matici, nego da ji bo v oporo pri njenem delu.

C. U. se bo lotila za svoje ojačanje velike kampanje. V njen odbor in v njene odaeke je bilo izvoljenih 18 članov.

Dne 18. marca predavanje v Waukeganu

Waukegan, Ill. — Pod pokroviteljstvom kluba JSZ in organizacije Prosvetne matice bo v soboto 18. marca zvečer predaval v Slov. nar. domu s. Fr. Zaitz o svojih vtisih v Evropi z ozirom na vplive, ki jih ima napetost v Evropi na razvoj v Zedinjenih državah.

Klub št. 45 JSZ priredi prvomajsko slavlje v nedeljo 30. aprila v SND, piknik pa v nedeljo 30. julija. Klub je tudi v Prosvetni matici, kateri plačuje \$12 letne članarine.

Jack Mesec.

NAŠE AKTIVNOSTI V DETROITU

Detroit, Mich. — Joe Klarich je na sestanku članstva klubov št. 114 in 115 JSZ dne 21. januarja dejal, da je bil klub št. 114 včasih res ne le vzor klub, ampak tudi eden največjih v zvezi. Vendar pa je številno njegovih članov marsikdo pretiraval. Rekli so, da jih ima nad sto in še več, a v resnici jih ni bilo toliko. On to ve, torej kar se števila tiče, ni oporekajna.

Vendar pa je bil klub št. 114 skozi priložno let eden najdelavnejših v JSZ in vsem drugim zares v bodrilo.

Zdaj ne več. Vsaj tako je izjavil Janko Zornik, ki je bil tajnik kluba pet let do konca tega meseca. Člani se ne udeležujejo sej; bi prišli, a dela v odborih se branijo; vsaj tako bi človek sklepal ko opazuje njihovo psihologično razpoloženje.

Frank Cesen je predsedoval. Jurca je "šrajbal" zapisknik. Janko Zornik pa je poročal, da je storil kot tajnik kluba št. 114 v prošlih petih letih vse v svoji moči, zdaj pa ima nočno delo sedem dni v tednu in mu je tajništvo nemogoče uspešno izvrševati.

Razprava o delu kluba št. 114 in 115 JSZ, v glavnem o prvem, so se udeležili sodrugi Smerdu, M. Klarich, A. Jurca, J. Zornik, s. Klarich st., Joe Korsich, dalje Milan Kokanovich, Urbas, Benedict, Mike Glad, Cesen, F. Zaitz in več drugih.

Razprava je očitovala predvsem odsev tragičnih razkolov v ameriškem delavskem gibanju. In pa raketirske skeme, s katerimi ustanavljajo za stari-mi Mojzesi novi Mojzesi "kor-

paracije izošilja" in računajo pristopnino.

Veliko kvara delajo naši zvezi okolščina, katerih nismo niti malo krivi.

Kritična mnenja so bila izražena posebno glede mladinskega gibanja pod okriljem JSZ. Imeli smo fino uspevaajoče mladinske klube, od katerih pa je le prav malo ostalo, je dejal mladi s. Klarich.

Razprava o našem kulturnem delu je bila kratka. To je delo, kakršnemu se vsakdo rad izogiba.

Novi tajnik kluba je Joe Klarich. Bil pa je izvoljen v mučnem momentu — ker je prejšnji tajnik Janko Zornik vztrajal, da se mora nekoga izvoliti na tem sestanku, ali pa bo poslal vse poslovne knjige v Chicago. Delo odbornikov socialističnih klubov je resnično umorno, a na sejah bi bilo boljše, če bi na kak način mogli ustvariti dobro razpoloženje, namesto slabega in pa navdušenje, namesto poparjenosti.

Janko Zornik je za klub deloval v svoji tajniški službi kolikor je največ zmozel in utegnil. Poleg tega je agitiral za Proletarca, prodajal koledarje itd. Delo, ki ga je zdaj prevzel s. Joe Klarich, torej ni lahko. To je Joe tudi sam poudaril.

"Le če bomo vsi delali, bomo nekaj storili, jaz sam te naloge ne bom zmogel." In vsi so Klarichu kimaje z glavami obljubili sodelovanje. — Poročevalec.

Zlemberger se oglašuje

Naš stari pionir Nace Zlemberger je poslal Chas. Pogorelec pravicu, da ga zastopa na obnemem zboru Slov. del. centra. Delnic nima več, ker si je manj denar izposodil v času zadnje zboru JSZ. Zeli fantom v Chicagu in drugje (seveda tudi ženskam), veliko sreče, a on sam je nima več. Bori se za kruh s pomočjo pokojnine, a še tisto mu hočejo okrniti. Upamo, da bo s. Zlemberger še dolgo užival svojo počitniško sezono, kajti garal je veliko — garal ne samo v tovarnah in v rovih, ampak tudi v delavskem gibanju, od katerega ima največje užitke in najprijetnejše spomine.

POJASNILO

Marsikdo me vprašuje za pojasnilo o tem in onem v starem kraju; ali o našem gibanju, o problemih, ki jih je mnogo vsake sorte, dalje o aranžmah za shode, o zadržah itd. Pa ne utegnem vsemu kaj. Moram na svojo skoro vsak večer — prošli teden na primer seja vsak večer, vrh tega veliko nujne korespondence, razni odbori (S. D. C., dramatika, Proletarec itd.) predavanja, priprave za prihodnji Majski Glas — tako da nimam nikoli res pravega prostega časa. Marsikomu, kateremu bi rad odgovoril, ne utegnem. Odpisem jim ob prvi priliki. Prizadete prosim, da mi zakasnitev oproste, kajti raznolikega dela imam več nego ga mi je mogoče zmagovati.

Frank Zaitz.

Knjige Cankarjeve družbe

Cankarjeva družba v Sloveniji je za leto 1939 izdala sledeče štiri knjige:

1. Koledar, z bogato vsebino in krasko ilustracijo.
2. Pomlad človeštva. Spisal dr. Živko Topalovič.
3. Taki so ljudje. Roman s francoskega predeželja. Spisal Roger Martin du Gard.
4. Španski testament. Knjiga o civilni vojni v Španiji. Spisal Arthur Koestler.

Vse te štiri knjige dobite po pošti za \$1.25, in 10c ceneje, ako jih pridete iskati osebno.

Naročila pošljite na naslov:

PROLETAREC

2301 SO. LAWDALE AVENUE, CHICAGO, ILL.

PREKO ATLANTIKA PO 31. LETIH

FRANK ZAITZ

XVI.

"Kdaj greva v Zagorje, Trbovlje in Hrastnik?" me je nekoga dne vprašala Angela. "Te kraje morava obiskati," mi je velela. Dobro, ukaz je ukaz! Ivan Vuk mi je pomagal z navetom: V Hrastniku bo slavje 30-letnice socialističnega pevskega društva "Vzajemnost" v nedeljo 24. julija — veliko delavskih zborov so sodelovali. Vuk je dalje dejal: "Pojdita! Bi šel z vama, a imam druge opravke. Čeprav nikogar ne poznata, bosta koj ko se predstavitela imela družbo sodrugov in sodružice, da bo veselje!"

Odločila sva se, da nekaj dni prebivava med premogarji v teh treh krajih, ne da bi se jim oznanjevala. Kar tako. Obiskovalca tjavendani. Pa ni bilo tako enostavno. "Kdaj sta prišla sem, kdo sta" in slična vprašanja so se vsipala na naju, pa je treba pojasniti to in ono, da ni sumničen in ne zamer.

Najprvo sva se ustavila v Hrastniku. Na postaji je bil Jurij Arh, predsednik zveze rudarjev, znan sodrug in veščak v zadevah strokovno in zadržno organiziranega delavstva.

Hrastnik, tik Trbovelj, ima okrog 9.000 prebivalcev. Torej v glavnem poprečna rudarska kampa, če jo primerjamo s sličnimi ameriški rudarskimi vasi. Le da je kajpada starejša in mnogo mikavnejša, kakor pa naselja premogarjev v Zed. državah.

Glavna železniška proga teče od Ljubljane, oziroma iz Maribora, ob Savi, s katere je s postaj po grapah do Zagorja, Trbovelj in Hrastnika od dve do 10 milj.

Jurij Arh je predlagal, da se v Zagorju najprvo ustaviva pri Melhiorju Čobalu. Seveda! Saj sva ga z Angelo že v Ljubljani želela obiskati v bolnišnici, pa nama niso dovolili; prestal je nevarno operacijo, a bil je prešibek za pomenke s tujimi obiskovalci. Vprašala sva telefonično še parkarja, a vsikdar je bil odgovor, da ako nimava ničesar važnega, ga naj rajše pustiva v miru.

Bilo je krasno julijsko popoldne, ko je nas avto s postaje v Hrastniku zapeljal pred Čobalovo hišo. Naš vodnik Jurij Arh, tajnik zveze rudarjev, je izstopil najprvi, za njim dva njegova sodruga, in nato Angela in jaz. "Zdaj smo pri Čobalu," je rekel. Šli smo neoznanjeno po trati okrog hiše. Čobal je imel ob sebi prilično družbo. Spominjal me je na pokojnega Jožeta Zavrtnika v Chicagu, ki ga je človek dobil le redokdaj brez vasovalcev. Čobal je bil ravno v kotu hišnega zida, govoril z vasovalci, in o praviljal malo potrebo. Običen v pajami. Ko je ugledal naju, mu je postalo neprijetno. A brez oklevanja je pojasnil: "Bojan sem. Zdravnik pravi, da se mi bo to primerjalo še prilično mesecev..."

Kajpada, človek to razume in tako smo si bili sodrugi in znanci, čeprav smo se nekateri izmed nas videli prvič v življenju. Čobala osebno poznajo le nekateri naši ameriški sodrugi. Mislim, da mu je kakih 70 let, ako ne več. Povedal mi je svojo starost, a se je nisem zapomnil, in v živahnem pomenku sem jo prezrl zapisati. Vem le, da je zelo star in da je v starosti storil posebno v medvojni in povojni dobi več kot marsikdo, ki le kritizira ali pa meče polera pod noge onim, ki so spsobni ustvarjati.

Čobal je sedel na stolu, oprt ob palico, in rekel Angeli: "Vidiš, bojan sem. A bom kmalu zdrav. Tako pravi zdravnik. Morda bom, mogoče ne. Tukaj le, Jurij Arh ve, da sem delal za delavsko gibanje vse svoje dolgo življenje. Zadrugo smo ohranili..."

Govoril je dalje in dalje in oba sva ga vpraševala. Drugi so le poslušali.

"Sodrug Čobal, se spomniš, kako si me pred leti ozmerjal zaradi vloge JRZ, ki sem jo hotel rešiti in sva si nato izmenjavala pismo za pismo z ostrimi kritikami?" To sem ga vprašal jaz. Tikalo se je posojila Blasnikovi in nato Ljudski tiskarni. Čobal se je spominjal tiste polemike z mano. Ko sva si drug drugemu vse točno priklicala v spomin, je bilo obema hudo, kajti ne on ne jaz nisva uspela.

In je rekel. Zameril sem. A sem izprevidel, da ne mi, ne vi niste krivi. Potok je narastel, naš čoln se je razbil ob grapah. Strmel sem v starega Čobala in ga občudoval. Kajti kar mi je pisal pred leti, ga mi je predstavljalo v zelo strogega, skoroda v skrajno arogantnega človeka. Pa mi je pravi! Silno težko je bilo voditi gospodarstvo zadruga — ljudje brez zasluzka, denar brez veljave, mednarodna situacija kakor vulkan! Nikoli ne veš kdaj te zasuje. Ko je nam vse to pravil, je moral vsakih nekaj minut na stran in se oproščal: "Zdravnik pravi, da bo trajalo še par mesecev."

Stari Čobal je zadrugo v Zagorju ohranil in je bil na to svojo zaslugo toliko ponosen, da jo je na ves glas poudarjal. Seveda, jaz sem vpraševal: "Kako, da ste uspeli le v Zagorju?" Angela pa je rekla, "saj so zadruga tudi v Ljubljani, v Šiški, na Jesenicah itd." Čobal se je razhudil in je zopet moral nekam. Bilo je nam mučno, in ko se je vrnil, je nadaljeval pomenek: "Res, zmerjal si me, a sem vedel kako gospodariti. Pa smo rešili, kar imamo in še več bomo imeli, če se bo svet pravilo sukalo."

"Ali si na starost pesimist?" sem ga vprašal.

"Nisem! Vem pa, da se nisem motil v boju proti onim, ki hočejo reševati svet v šolskih nalogah."

Obrnil se je k Angeli: "Veš, kaj so šolske naloge?" Približno da ve, je rekla, a morala je v tovarno že s 14. letom. Čobal je nadaljeval: "Radikalci, ki niso sposobni izvršiti niti osnovnih šolskih nalog, so hoteli preurediti vse naše gibanje, ves svet in prevzeti zadruga, ki smo jih zgradili, v svoje roke. Kjerkoli so uspeli, so propadli..."

Zelo se je razljutil in rekel: "...Varujmo se politike komunistov in gospodarstva socialistov."

Težke besede, ki jih z Angelo nisva mogla prenesti.

In je nato Čobal tolmачil, da smatra s tem za komuniste take ljudi, ki le mislijo, da so komunisti, in za socialiste v omejenem pojmovanju edino one, ki mislijo, da so socialisti, ne da bi vedeli kaj in kako de-

lati za socializem.

Poslovala sva se. Angela mu je voščila čimprejše okrevanje. Staremu drugu je bilo to všeč. Segel sem mu v roko brez besed.

Predstavljaj sem si ga drugačnega. Ko me je prvič v pismu okraščil, sem ma zameril. Ob tem srečanju pa mi je bilo hudo človeka, v katerem sem videl resničnega sodruga in becca.

Jurij Arh je nato naju vodil v zadrugo v Hrastniku, v delavski dom, v urad tajništva zveze rudarjev, nato k premo-govnikom, h kompanijskim se-liščam, delavnicam, v kompanijsko in v zadržno restavracijo, in nama m'negrede pravil o tem in onem. Blizal se je večer in mrak je legel v grapo. Pa sem se spominjal na stotero naših rojakov v Zedinjenih državah, ki so v teh globelih in ro-vih dobili svoj prvi industrialni krst in težko mi je bilo. Težko radi tega, ker je življenje vseh teh še zmerom naporno, polno križev in težav.

Z Jurijem Arhom in drugimi sodrugi v Zagorju sva se poslovila pozno zvečer. Slovo, kakršno je mogoče le med sodrugi, ki razumejo težkoče drug drugega in vedo, kako silno težko jih je zmagovati. Naslednje jutro sva se odpejala v Hrastnik.

(Dalje prihodnjič.)

Na pustno soboto maškara "Nade"

Chicago. — Pravijo, da bo maškara "Nade", ki jo priredijo na pustno soboto 18. feb. v dvorani SNPJ, ena največjih, kar jih je še bilo doslej v dvorani SNPJ. Maske pridejo v skupinah in posamezno, da jih bo res pestra množica, ki bodo predstavljale new deal, WPA, Chamberlaina in njegovo maršo, diktatorje itd. Prerokujejo tudi, da se je udeležila nova slovenska "pisateljica" špela Potovčen. Mogoče bomo videli tudi njenega fanta Kljucka, ako si bo pri WPA mogel do tedaj toliko prihraniti, da bo za vstopnino, "in za kak glaz-pira", kot pravi špela, ki je silno v skrbeh, kaj bo če fant ne dobi kje bolj "štetik" dela.

Ples bo v obeh dvoranah. O nagradah za maske pa itak veste, da tako imenitnih ne dobi-te na nobeni drugi maškardi.

Zanimivo, če je resnično

Po "A. S." povzemamo: V Jugoslaviji je bilo ob koncu predprošlega leta 2575 redovnikov in 6828 redovnic rimsko katoliške vere. Pravoslavnih redovnikov pa je bilo 575, redovnic pa 301.

Graf Ciano imel na lovu v Beljah veliko sreče

(Nadaljevanje s 1. strani.)

žaske luki velike privilegije, ki bodo baje koristile posebno Sloveniji. Enake koncesije ponuja tudi Hitlerju za promet iz Avstrije.

Glavna pridobitev Italije

Največja pridobitev italijanske diplomacije v Jugoslaviji pa je političnega značaja. Dokler sta bila Francija in Jugoslavija v iskrenem zavezništvu, se je Mussolini bal izzivati Francijo, kajti če bi jo napadel, bi imel na vratu tudi Jugoslavijo, ki ima močno, dobro izvežbano armado pogumnih vojakov. Zdaj Jugoslavija Italiji ni več nevarna. Ako se Mussolini s Francijo zaplete v vojno, ostane Jugoslavija nevtralna. Tako trdijo v Rimu in politika Beograda napram Italiji in Nemčiji to potrjuje. S Čehoslovaško je Francija izgubila torej tudi Jugoslavijo in s tem svoj veliki vpliv v jugovzhodni Evropi.

Herminie, Pa. — Tone Zornik je brat Johna v Detroitu. Oba sta aktivna za našo stvar. Tone je zadnji teden poslal 16 naročnin in naročil še 10 garnitur knjig Cankarjeve družbe, katero je dozdaj razpečal že preko 200 iztisov in ga bo najbrž še več.

Los Angeles, Calif. — Glej ga spaka! Ta kolona se mi bo res razpredla od Atlantika do Pacifika, ako kmalu ne neham. Frank Novak je poslal vsoto za 15 koledarjev, provizijo pa je poklonil Proletarcu.

Moon Run, Pa. — Jacob Ambrozich je poslal \$8.25 tiskovnemu fondu. To vsoto je zbral na seji fed. SNPJ zapad. Penne. Poslal je zanjo tudi članarino Prosvetni matici za celo leto.

So. Chicago, Ill. — Josip Ko-

LJUBEZEN NE POZNA MEJE

Anglež Brian Grover se je pred leti zaljubil v mlado Rusinjo in jo poročil. Vselej slušnih zadev je moral odstopovati, a po ženi mu je bilo toliko dolgčas, da se je hotel vrniti ponjo. Ni dobil vize, pa si je pomagal na drug način. Kupil je na Švedskem star caroplan in se odpejal po svojo izvoljeno skrivoma. Sovjetsko oblast pa ne priznava nikakih kršljenj postav. Groverja so zaprli šest tednov in mu naložili \$300 globe. Zanj so se potegnili angleški diplomati. Oblast ga je nato izpustila in mu dovolila oditi iz Rusije. Njegova žena, rojena Petrovna (oba na gornji sliki), je šla z njim. Nastanila sta se v Londonu.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Zbral Charles Pogorelec

Cicero, Ill. — Frank Podliper je prinesel v naš urad 4 naročnine in \$1.20 podpore listu. Kristina Turpin je tudi poslala dve naročnini in 60c listu v podporo. Naročila je še dva koledarja.

Chicago, Ill. — Frank Zaitz se je mudil na agitaciji v Detroitu. Udeležil se je sestanka članstva klubov 114 in 115 JSZ in predaval na shodu. Prinesel je 22 naročnin, vsoto za 10 garnitur knjig Cankarjeve družbe in \$5.00 v tiskovni fond. John Plachter in Peter Benedict sta nabrala v isti namen \$14.10.

Milwaukee, Wis. — Jacob Rožič je novi tajnik kluba št. 37 JSZ. Poslal je 4 naročnine. Poroča, da bodo enkrat v marcu imeli kartno zabavo v prid klubove blaginje in sicer v njegovih prostorih, kjer ima klub zdaj tudi svoje redne seje.

Warren, O. — Jože Jež je poslal eno naročnino zraven pa zahteval novo pobotno knjižico, ker misli menda, na izdatnejšo agitacijo. Seveda smo mu drage volje ugodili.

Arma, Kans. — Anton Shular je zdaj sam agitator za Proletarca v Crawford okraju. Poslal je štiri in pol naročnine. Tam je bilo nekaj ducate agitatorjev in mnogo socialističnih klubov. Ker je večina premo-govnikov izrpanih, in le tu in tam še kateri obratuje, se je mnogo agilnih rojakov izselilo v druge kraje, kjer so v našem gibanju več ali manj aktivni. Pri tem je pač odvratno, koliko je bil kdo utrjen v svojem socialističnem prepričanju. Naš Tone ne miruje; to dokazujejo izkazi v listu.

Rock Springs, Wyo. — John Jereb je, kar v angleščini imenujemo "tru blue" v svojem prepričanju in agilnostih. Le malo jih je, ki bi bili njegovih let in še vedno aktivni na fronti. Zadnji teden je poslal 5 naročnin in \$1 podpore listu, ki ga je prispeval naročnik Frank Grum. Tudi on se rad spomni Proletarca.

Sygan, Pa. — Sodrug Lorenc Kavčič je tudi eden onih, ki vztraja kljub vsem oviram. Zadnje tedne je razpečal naš koledar. Prodaj jih je 40, provizijo pa poklonil listu v podporo.

Detroit, Mich. — John Zornika zelo ovira pri agitaciji no-eno delo, toda kljub temu še vedno stopi kam za naročniki. Zadnji teden je poslal 2 naročnini in naročil 5 garnitur knjig Cankarjeve družbe. Mary Knez iz bližnjega Dearborna je poslala \$10.50 podpore listu, ki jih je zbrala med sodrugi in somišljeniki.

West Newton, Pa. — Jože Zorko pravi, da mu je žal, ker ne more več storiti za Proletarca, toda sodeluje kolikor more. Poslal je dve naročnini in 50c podpore listu.

Cleveland, O. — Naša agilna zastopnica v metropoli, Jennie Dagarin, je poslala 5 naročnin in \$8.80 podpore listu. Louis Zorko pa je poslal v isti namen \$12.42. Hvala obema.

Imperial, Pa. — Frank Augustin je poslal 4 naročnine. Tudi on ne zamudi nobene prilike, kadar more kaj storiti v prid Proletarca.

Star City, W. Va. — Aha, look who is here again! None other than our Virginia Selak, the chip of the old block. She send two subs. Thanks Virginia! Call again soon.

Girard, O. — Pa naš Girard, ali je sploh bil kdaj kak izkaz v Proletarcu, da bi ne bili naši Girardčani omenjeni v njemu? Mi se ga ne spominjamo. To pot sta se oglasila John Kosin in John Tancek. Prvi je poslal dve novi naročnini (Ata boy!), drugi pa \$2.35 podpore listu. Ki jih je zbral med prijatelji in somišljeniki.

Elizabeth, N. J. — Naš prejšnji zastopnik Andrew Sprogar je moral radi zaposlenosti pustiti zastopništvo, na svoje mesto pa priporočil Amalijo Oblak, kar smo z veseljem vzeli na znanje in se obrnili nanjo. Zastopništvo je rada sprejela in se že odzvala z eno novo naročnino, z naročilom za koledar in za knjige Cankarjeve družbe. Izgleda, da je Sprogar vedel, da je priporočil dobro moč. Amalijo pozdravljamo v krogu številnih zastopnikov in zastopnic Proletarca.

Johnstown, Pa. — Andrew Vidrich je poslal eno novo naročnino, John Langerholc pa novce za svoj oglas v koledarju ter naročilo za knjige Cankarjeve družbe.

Parkhill, Pa. — Naš stari "old warrior" France Podboy je spet tu. Poslal je 2 naročnini in naročil še tri koledarje.

West Allis, Wis. — Anton Jeršin je poslal dve naročnini. Pravi, da mu je zadnjič ugrajala upravnikova opazka v tej koloni, ki se je tikala nekdanjih članov kluba. Je pravilno, da se pove resnico, ker s tem vidimo kdo je kdo v naši toliko opevani "napredni" javnosti.

Waukegan, Ill. — Martin Judnich nam še vedno dolguje. Kaj, to ve on sam. Pred nekaj dnevi je poslal tri naročnine.

Los Angeles, Calif. — Glej ga spaka! Ta kolona se mi bo res razpredla od Atlantika do Pacifika, ako kmalu ne neham. Frank Novak je poslal vsoto za 15 koledarjev, provizijo pa je poklonil Proletarcu.

Moon Run, Pa. — Jacob Ambrozich je poslal \$8.25 tiskovnemu fondu. To vsoto je zbral na seji fed. SNPJ zapad. Penne. Poslal je zanjo tudi članarino Prosvetni matici za celo leto.

So. Chicago, Ill. — Josip Ko-

zich je poslal \$8.50 v tiskovni fond, ki so bili zbrani med somišljeniki in prijatelji Proletarca na južni strani naše "vasi".

To bo zadostovalo za enkrat. Oh, še nekaj. 11. marca bo v dvorani SNPJ priredba v korist Proletarca. Tega dne bomo zopet imeli priliko videti naše diletante iz Detroita. Vprizorili bodo na našem odru eno prvovrstnih komedij. Nedavno so jo igrali na svojem odru z velikim uspehom. Čuli bomo tudi petje zbora mladih deklet, ki so organizirane v JSF Junior Guild. Ker bo to priredba v korist Proletarca, je pričakovati, da bodo naši naročniki in somišljeniki iz Chicaga in okoliških naselbin napolnili dvorano SNPJ do zadnjega kotička. Vstopnina bo 40c v predprodaji in 50c pri blagajni.

se kaj naučiš, torej pojdi rajše v šolo. V koš z tvojimi spisli. Mojim pa želi smrt istotam član itegeta kluba. Torej bodo tvoje marnje in moje zabavljice skupaj ležale. Smilíš se mi, ker imaš žensko ime. Pomagati pa ti ne moremo. Kajti naše ženske smatrajo, da si ženska, kar je čisto verjetno, pa ti "dedoi" ne smemo na pomoč. Če to storimo, bi "ajfrate" naše ženske — češ, glej deca starega, kar harem bi imel rad! Vidiš, celo mormonska vera v množicoženstvo je prepovedana — torej špela, pomagaj si iz kaše kakor veš in moreš. Zaup no ti povem, da se tudi jaz jako matram s tvojo gorenjščino, za to čitam počasi in študiram. Je namreč dobro, ako zna človek še kak drug jezik poleg svoje-ga. Skodovati mu to ne more, koristi pa lahko.

TO IN ONO

Cleveland, O. — Dasi vlada med nami brezposelnost, smo napredni na en ali drug način vendar vsi precej zaposleni. To pišem v četrtek 26. januarja. Kmalu bo treba na sejo SDD na Waterloo. Napoleon je izgubil vojno in karijero na Waterloo. Tudi na našem Waterloo je padlo že nekaj Napoleono-ov, še več pa jih je izstopilo iz bojnih vrst. Pravijo, da boja ne vodimo pravilno. Nočejo pa sami potegniti meča in bitko oni voditi namesto nas, ki je ne znamo. — Pred sejo SDD smo poslušali več tednov, koliko dobrega se bo storilo. A seja je minila in zdaj smo za leto dni spet brez skrbi. Johnny "Lindy" še vedno lahko trdi, da zastopa 50 tisoč (?) delničarjev doma.

Bolj težaven je bil občni zbor Slovenske zadrzne zveze. Vršil se je 29. januarja. Tako nadaljujem s poročilom z dneva v dan. V SZZ je tudi boj za obstanek in kruh; včasih tekma na zunaj ni vidna. Včas je. Nekaterih pravilo je: "Bom vnet zadržnik samo ako mi bo to kaj prineslo! Ne bom samo notri nosil!"

Nisem take narave, da bi skušal komu odjedati kruh. Seveda, ob enem želim, da bi mi vsi vračali milo za drago. To je naše zadržno geslo.

Seve, včas storimo napako. Udarimo koga, ki samo "notri nosi". Kar tako tjavendan pozabimo, da če bi te ne bilo, bi ne bilo tudi našega kruha.

V pondeljek 30. januarja pa so zborovali delničarji naše napredne "Enakopravnosti". Tudi naš Ivan Jontez je delničar našega lista. Ko to spravljam na papir, še ne vem, ali je bil izvoljen v direktorji ali ne in ni mi še znano, če ga je slednji izbral za predsednika. Vatro Rogelj meni o takih stvareh nič ne zaupajo, niti ne starejši Lokar in ne Joseph Jauch. Ivana samega se pa tudi nisem upal vprašati. No, predno bo to v tisku, bomo že izvedeli, kako in kaj s to stvarjo. John Filipich bo lahko kaj izvedel od Janko Roglja ali pa od Toneta Terbovca.

Zanimivo je med nami še marsikaj. Na primer, ni mi še znano, če je kdo predlagal, "ubijmo Jontezove delnice!" Vendar pa so take stvari mogoče, kajti isti list je oglašal proti akciji za koristi privatne elektrarne s klicem, "ubijte bonde". Stvar je zanimiva in bi jo lahko dobro raztolmačili v leksikonu, o katerem pišeta Tauchar in Jontez.

S. Tone Jankovich pa bo pisal: "Vse je bilo lepo, tiho in mirno, razen par (?), ki se nikoli, nikjer in z nikomur ne strinja..." Naš stari se sedaj strinja z vsem v metropoli, kar je zoper Chicago. Proti "Ameriški Domovini" ničesar ne reče. Ne sme. Sin zahaja tja in gazda mora biti previden. Včas je zabavljaj Pircu, zdaj si tega ne more privoščiti.

O banketu Ivana Zormana s Jauch v Proletarca ni poročal. Čudno, čemu ne? Saj je pisal tudi o priredbi C. U., in to še celo s hudo jezo. Well, heil banket! Blagoslovili so ga s svojo prisotnostjo gospodje Hribar, Ponikvar, Jager in doktor. Res, nisem bil zraven in nič mi ni žal.

Oh, uboga špela Potovčen! Ti in jaz sva na raznju. Celo naš metropolski klub ti želi, da

se kaj naučiš, torej pojdi rajše v šolo. V koš z tvojimi spisli. Mojim pa želi smrt istotam član itegeta kluba. Torej bodo tvoje marnje in moje zabavljice skupaj ležale. Smilíš se mi, ker imaš žensko ime. Pomagati pa ti ne moremo. Kajti naše ženske smatrajo, da si ženska, kar je čisto verjetno, pa ti "dedoi" ne smemo na pomoč. Če to storimo, bi "ajfrate" naše ženske — češ, glej deca starega, kar harem bi imel rad! Vidiš, celo mormonska vera v množicoženstvo je prepovedana — torej špela, pomagaj si iz kaše kakor veš in moreš. Zaup no ti povem, da se tudi jaz jako matram s tvojo gorenjščino, za to čitam počasi in študiram. Je namreč dobro, ako zna človek še kak drug jezik poleg svoje-ga. Skodovati mu to ne more, koristi pa lahko.

Frank Barbic.

Clani kluba št. - JSZ vabljene na občni zbor Slov. delavskega centra

Chicago, Ill. — Ker ima klub št. 1 JSZ v Slovenskem delavskem centru za \$4.000 delnic, je bilo ponovno sklenjeno, da vsak član in članica zastopa na občnem zboru v soboto 4. februarja eno, ostale pa tajnik. Dozdaj še nismo nobenkrat glasovali po delnicah, nego je vsakdo navzočih oddal le en glas. Tako imamo vsi enako pravico. Ker ima klub št. 1 v Slovenskem delavskem centru za nad štiri tisoč dolarjev delnic, kakor omenjeno, je potrebno, da se člani zanimajo za to ustanovo in da pridejo na njen občni zbor prihodnjo soboto vsi, ki količjak utegnajo. Seja se prične ob 8. zvečer. V poverlinem odboru sta Joseph Drasler in Frank Sodnik. Vsakdo se naj pri vhodu v dvorano oglasi pri prijama, da jih zabeležita in izročita glasovnice. — P. O.

Cenzura v Jugoslaviji poostrena

Po zadnjih volitvah v jugoslovansko skupščino, v katerih so dobile opozicijske stranke le kakih 300.000 glasov manj kakor vladna stranka, se je po prej stroga cenzura toliko poostrenila, da je resna kritična mnenja tudi v omiljeni obliki nemogoče izražati. Trpe pod cenzorji listi vseh nazorov in struj, ki niso v vladni koaliciji, pa tudi vladnim pi prizanašano, če se ukraide vanje kaj takega, kar ni po cenzorjevi volji.

PREPOZNO!

Kampanja za odpravo ameriške "nevtiralnosti" v španski civilni vojni je dobila prošlih par tednov silovit

zamaš. Toda napredna ameriška javnost se je zbudila leto prepozno. Na tej sliki je Josephine Truslow Adams, potomka predsednika John Adamsa, ki je podpisala eno prvih peticij za odpravo ameriškega embarga proti lojalistični Španiji. V ozadju je kapitol v Washingtonu. Incitatorji kampanje so si vzeli za cilj dobiti nad milijon podpisov. Katoliške organizacije so jih dobile okrog poldrug milijon za peticije, v katerih zahtevajo, da morajo Zed. države ostati nevtralne (seveda v korist fašistov).

Oh, uboga špela Potovčen! Ti in jaz sva na raznju. Celo naš metropolski klub ti želi, da

se kaj naučiš, torej pojdi rajše v šolo. V koš z tvojimi spisli. Mojim pa želi smrt istotam član itegeta kluba. Torej bodo tvoje marnje in moje zabavljice skupaj ležale. Smilíš se mi, ker imaš žensko ime. Pomagati pa ti ne moremo. Kajti naše ženske smatrajo, da si ženska, kar je čisto verjetno, pa ti "dedoi" ne smemo na pomoč. Če to storimo, bi "ajfrate" naše ženske — češ, glej deca starega, kar harem bi imel rad! Vidiš, celo mormonska vera v množicoženstvo je prepovedana — torej špela, pomagaj si iz kaše kakor veš in moreš. Zaup no ti povem, da se tudi jaz jako matram s tvojo gorenjščino, za to čitam počasi in študiram. Je namreč dobro, ako zna človek še kak drug jezik poleg svoje-ga. Skodovati mu to ne more, koristi pa lahko.

Frank Barbic.

Clani kluba št. - JSZ vabljene na občni zbor Slov. delavskega centra

Chicago, Ill. — Ker ima klub št. 1 JSZ v Slovenskem delavskem centru za \$4.000 delnic, je bilo ponovno sklenjeno, da vsak član in članica zastopa na občnem zboru v soboto 4. februarja eno, ostale pa tajnik. Dozdaj še nismo nobenkrat glasovali po delnicah, nego je vsakdo navzočih oddal le en glas. Tako imamo vsi enako pravico. Ker ima klub št. 1 v Slovenskem delavskem centru za nad štiri tisoč dolarjev delnic, kakor omenjeno, je potrebno, da se člani zanimajo za to ustanovo in da pridejo na njen občni zbor prihodnjo soboto vsi, ki količjak utegnajo. Seja se prične ob 8. zvečer. V poverlinem odboru sta Joseph Drasler in Frank Sodnik. Vsakdo se naj pri vhodu v dvorano oglasi pri prijama, da jih zabeležita in izročita glasovnice. — P. O.

Cenzura v Jugoslaviji poostrena

Po zadnjih volitvah v jugoslovansko skupščino, v katerih so dobile opozicijske stranke le kakih 300.000 glasov manj kakor vladna stranka, se je po prej stroga cenzura toliko poostrenila, da je resna kritična mnenja tudi v omiljeni obliki nemogoče izražati. Trpe pod cenzorji listi vseh nazorov in struj, ki niso v vladni koaliciji, pa tudi vladnim pi prizanašano, če se ukraide vanje kaj takega, kar ni po cenzorjevi volji.

PREPOZNO!

Kampanja za odpravo ameriške "nevtiralnosti" v španski civilni vojni je dobila prošlih par tednov silovit

zamaš. Toda napredna ameriška javnost se je zbudila leto prepozno. Na tej sliki je Josephine Truslow Adams, potomka predsednika John Adamsa, ki je podpisala eno prvih peticij za odpravo ameriškega embarga proti lojalistični Španiji. V ozadju je kapitol v Washingtonu. Incitatorji kampanje so si vzeli za cilj dobiti nad milijon podpisov. Katoliške organizacije so jih dobile okrog poldrug milijon za peticije, v katerih zahtevajo, da morajo Zed. države ostati nevtralne (seveda v korist fašistov).

Oh, uboga špela Potovčen! Ti in jaz sva na raznju. Celo naš metropolski klub ti želi, da

se kaj naučiš, torej pojdi rajše v šolo. V koš z tvojimi spisli. Mojim pa želi smrt istotam član itegeta kl

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Detroit, Mich.—Napad, kakršni je bil v Proletarcu od J. Jaucha na Barbiča, je kvaren listu in ne dela nikomur časti. Urednik bi moral imeti toliko odločnosti, da ga ne bi priobčil. (Citiraj iz privatnega pisma uredništvu.)

Ali poznate koga, ki pravi, da ni "progresivec" in da ni za delavstvo in v vsakem oziru boljši nego vi?—Radovedo.

"Nova Doba" z dne 25. januarja piše, da je A. Kobalova komedija "Denar" bila v Clevelandu dobro izvedena in je "sijajno zabavala veliko večino posetnikov... Vsebinska igra ni niti globoka, niti vzgojevalna, in tega se od povprečne komedije niti ne pričakuje..." Vprizorilo jo je dram. društvo "Ivan Cankar".

V oglašanju svojih podvzetij je najboljšje urejan slovenski list v Ameriki "Glas Naroda". Nekaj to je prinesel in urednika razbremenjuje napornega dela.

"Istra", glasilo primorskih emigrantov v Jugoslaviji, se polagoma zmanjšuje. Ustanovljena je bila za boj v prid Jugoslovanov pod Italijo. Mussolinijev zet vnanji minister grof Ciano je bil v Jugoslaviji že parkrat na obisku in vsakokrat je prijateljstvo med Beogradom in Rimom povečano za nekaj stopinj. "Istra", oziroma njen namen, trpi posledice. In pa enako tudi delavski tisk v Jugoslaviji.

Frank Prah (o čigar smrti je bilo poročano v Proletarcu prejšnji teden) je pred svojo smrtjo sodnikom strogo naročil, da mu morajo poskrbeti civilen pogreb in truplo upepeliti. A sodniki so hoteli, da pride Frankova duša v nebesa, pa so dali za maše in za cerkven pogreb in ga pokopali po katoliško. Ne vem, če je pokojniku to kaj pomagalo, vem le, da je fari bilo v korist. Oziroma gospodom, ki so dobili za maše in za žegne. — Cermak Road.

"Am, Slovenec" je razglasil spet svojo "običajno letno kampanjo". Ker nima za nagrado načel, nudi tekmovalcem britve, ure, razpela, nože in slične stvari.

I. J. ima morda prav, ko trdi, da slovenski časnikarji v starem kraju slovensčino nemanjo mrevrarijo, ampak tukaj jo slovenski uredniki le radi strižejo — in še kako! Če je zanič, čemu polniti kolone dobrih slovenskih ameriških listov s tako

jezikovno brozgo? Mar naj bi rajše rabili škarje oni tam čez, da se bi od nas kaj naučili!

Kdo v Zed. državam obvlada slovensčino? Ivan Jontez jih je v prejšnjem Proletarcu v svojem članku po vrsti naštel: Kristian in Mojek sta na prvem mestu; Zvonko Novak mora o nji tudi nekaj vedeti, in če ne bi pisal slovarja (dozdeva se mi, da se bo Zvonko k tej raspravi ali kar že je sam oglašil); Ivan Zorman obvlada slovensčino popolnoma, pravi Ivan; Toneta Šabca tudi ne bi ugnal vsak profesor slovensčine v kozji rog; Terbovec in Grill znata dobro slovensko v pisavi in govoru. Tu se Ivanov seznam neha.

Nikogar izmed teh, ne drugih nisem omenil v svojem kratkem članku "Slovnica jako nevarno polje". Priobčen je bil 18. januarja. Ostajam pri njemu do pike natančno. Nobena verodostojna avtoriteta ga bi mi ne hotela ovreči. Le pravilno čitati ga je treba — brez vsakih drugih nagibov.

Na Jontezovem mestu bi jaz med sposobne slovenske slovnike, oziroma literarne delavce, vpisal še nekatero, ki jih je on izpustil. Na primer, Katko Zupančičevo, ki piše slovensčino v prozi in verzih, da je veselo. Ker je Jontez je omenil Terbovca in Grilla, bi jaz na njegovem mestu dodal tudi pomožne urednike Prosavce, Ivana Trčka in New Yorku, in čemu ne tudi Andreja Kobala in Ano Krašna. Se celo Franku Keržetu se bi lahko zamažalo zdelo, ako bi bil preizkušil te narodno-slovensko-jezikovne zalerije! In končno, saj že ni konca imen ameriških slovenskih rojakov, ki dokaj dobro pišejo slovensko. Jakob Zupančič je med njimi nedvomno tudi v prvi vrsti. Janko Rogelj se smatra za slovenskega literata. Rev. Trunko se istotako ne more očitati pomanjkanje znanja osnovnih pravil slovenske slovnice. John Jerič misli, da zna slovensko — in on je vendar urednik! Enako Ivan Zupan, ki je tudi pesnik... Jaz, kajpada, na tem polju nisem vesnik, nisem pa rek, da drugi niso. Omenjeni moj kratki članek mi je priča. A me veseli, da smo nekoliko načeli tudi to "vprašanje". Škodovati tako razprava ne more, koristi pa lahko. Upam, da bo prinesla nekaj dobrega. — Frank Zaitz.

Dosedanji župnik fare sv. Štefana v Chicagu Aleksander Urankar je bil premeščen v Le-mont, kjer ima nalogo dobiti denar za zgraditev novega samostana; novi fajmošter pri sv. Štefanu je frančiškan Bernard Ambrožič. Druge posebne nesreče ni. — Tik.

Hrvatski pevski zbor "Zora" je baje prejel na svojem izletu v stari kraj \$4500 subvencije od jugoslovanske vlade. Vso to porabili izletniki. Jugoslovanska vlada se je ukanila, ker ji \$4500 ni prineslo zaželjenega rezultata, a tudi "Zore" je domalega konec. Zonglirati s prepričanji zaradi subvencije je nevarna igra. V nji največ izgube oni, ki se prvi podajo vanjo.

Filmske slike o starem kraju so v modi. Kažejo jih vse križem pod enajstimi različnimi firmami. Ene so dobre, druge le kar tako. — J. T., Cleveland, Ohio.

Ugledni rojak N. N. je priznal, da je Am. druž. kolektar dobra knjiga, a on je ne utegne čitati, zato mu je vseeno, če še izhaja ali ne. — P. S., Eveleth, Minn.

Prošlo nedeljo smo imeli v Pittsburghu veliko reč. Prečastiti rev. frančiškan Daniel Candonič jebral novo mašo. Banket so imeli pod cerkvijo. Ker je bil drenj, si je šel marsikdo gasiti žejno v bližnji Slovenski dom. Imeli smo se zelo dobro in gospod je bil deležen legega darila. Molili smo tudi za zmagoto katoličanov v Španiji. Drugače pa največ jedli in pili. — P. K. H.

Janko Rogelj je v Novi Dobi pisal skozi šest mesecev o svojem potovanju v stari kraj. Honorarja ni dobil, zato ga predlaga v drugi obliki: vsak član JSKJ, ki jebral kar je Janko napisal, naj pridobi JSKJ vsaj enega novega člana do 30. junija t. l. Nekdo pravi, da bo pažil, takšen rekord bo Janko dosegel. — J. P.

V New Yorku sta si v lasch Rado Vaupotič in Frank Kerže. Upam, da bo njuno grmenje produciralo tudi nekaj dežja. — F. H.

Frank Kerže pravi, da mu Slovenci v New Yorku najbolj ugajajo, to je, bolj, kakor pa clevelandski in čikaški. Verjamem. So pasivni. — Pika.

Rev. Cerne je odšel 17. januarja na "oddih v staro domovino". Prevzvišeni nadškof je priznal njegovo delo in mu dovolil 6-mesečne plačane počitnice...

To je iz Am. Slovencev z dne 21. jan.

Prečastiti gospod Cerne ni izvršil v svoji službi niti za nikel produktivnega dela. Opuščal je grehe in se dobro imel. Pa se je zmiatral. Zdaj je odšel na oddih. Dobro. Plačali mu ga bodo v resnici tisti, ki kaj producirajo.

Nihče izmed njih ne protestira. Plačali bodo. Ampak isti in njim slični ljudje takoj na ves glas vpijejo, kako je ta ali oni šel "v stari kraj za njihove žulje". Niti penija niso dali nikomur izmed njih, za prečastitega gospoda pa znova zbirajo nove dvajsetake. On pač odpušča grehe in pomaga v nebesa. Mi pa imamo napako učiti ljudi, da si naj nebesa zgrade že v tej solzni dolini, kajti tam preko jih ni, so samo legenda in pa vaba za nebeski graft. — K. T.

Joe Planton v Johnstownu ni naselbini prav nič v ponos. Se manj pa "Napreju". V praktičnem življenju je cerkvenjak, toda "gospodje" ga smatrajo (oprostite izraz) za bedaka. Samo da jim plača. O. K. On je za diktaturo in svobomiselstvo v USSR, a tu vodi svoje otroke v cerkev. Nedavno je dva peljal k birni. Drugi "levičar" je F. Starman. Pravi v "Napreju", da moramo stati Roosevelt "rama ob rami". On se muhotepe, a so kakor brenciji. — J. P.

J. K. pravi v "Napreju", da so se Hrvti v Jugoslaviji odločno izjavili, da se ne bodo podali Hitlerju ali Mussoliniju. Naobratno. Mačkoviči bi takoj sklenili dogovor bodisi z enim ali drugim, samo če bi diktator hotel. Pa jima boljše kaže ostati v prijateljstvu s Srbi, namesto nakopati si samostojno Hrvatsko pod njuno zaščito.

Mehiška republika je socialistična in komunistična. Tako pravijo. Odvisno je, kdo jo napada in čemu. Na podlagi tega je označevana. Njena oljna bogastva je izrabljalo od nedavna vnanji kapitalizem. Delavci v Mehiki so imeli le toliko zaslužka, da je bilo za skromno prehrano. Ko so koncem konca prirodna bogastva podržavili, sta ji Anglija in Zed. države ukinile trg. Ako hoče mehiška vlada kupovati, mora tudi prodajati. In evvo — trg ji je ponudil Hitler! Ako bi bil ameriški trgovinski department zvezne vlade in zvezni kongres previdnejši, ne bi bila "socialistična" in "komunistična" vlada mehiške republike prisiljena sklepati trgovskih zvez z državami, s katerimi ima idejno najmanj skupnega. To bi lahko razumeli tudi v uredništvu svetovnega dnevnika na šentkrljarju, pa jim ne bi bilo treba poročati gorostasnosti o "rdečkarski" Mehiki.

Naseljevanje Japoncev v Mandžurijo

Ko je Japoska pred sedmimi leti osvojila kitajsko državo Mandžurijo, je bilo v nji naseljenih še prav malo Japoncev. V današnjem glavnem mestu Mandžurije Hsinčingju jih je bilo pred sedmimi leti le 8.000, zdaj pa jih je že 80.000. Vse boljše službe imajo oni, domačini Kitajci pa jim morajo tlačiti in plačevati davke.

Resnično zlo v ameriško-slovenski javnosti so napadni naprednjaki (Piše John Filipič.) (Nadaljevanje.)

Cleveland, O.—V prejšnjem dopisu je bil naslov "o trojih", ki so zlo in v škodo ameriških Slovencev, posebno naprednemu sloju. V tem drugem dopisu je naslov sprememljen, kajti uvod o trojih kot takih je dovršen.

Torej dalje k stvari. Slovenske podporne organizacije so višek vsega. Kar kaj pomeni med našim narodom. Štejejo dolarje in milijone in si zamišljamo, ali bomo, ali ne bomo deležni podpor, do katerih smo še upravičeni.

Kar se tiče zavarovalnic, smo si skoro vsi edini, da so vse slovenske podporne organizacije enako dobre. Ni kdove kaj razlike in nobena ne more plačati več kot dolar za dolar. Oziroma vsaka manj, ker je treba nekaj od dolarja obdržati za upravo, glasila itd.

Pravijo, da imajo pogoje za solventnost najbolj mlajše organizacije. To je lahko vprašanje, kajti solventnost se meri po blagajni in starosti, ne samo po starosti. Smatram, da ni nikakega vzroka, da bi kdorkoli izmed nas plačeval razne esementne, vključitvi dokaj visoke upravne stroške dvema, trem ali morda kar štirim podpornim organizacijam. Zgodovina sama nam pove, kako so se ustanovljale. Večinoma so bile spočete v delavskem razredu in so ostale v delavskem razredu. Kajti bogatinov je med našim ljudstvom izredno malo. In kdor obogati, se ne meša več med nami.

Nekatere podporne enote trdijo, da so le bratske — nič verskega ali kaj drugega ne sme biti v njih, samo nepristransko. In bogndaj kaj politike! S to je treba kratkoma obratovati. Mišljena je v tem slučaju samo taka politika, ki je v korist delovnega ljudstva. Lokalnim politikom to škoduje, ker imajo od višjih politikov razne protekcije, pa si jih hočejo ohraniti na račun onih, ki so zaščite najbolj potrebni, a so jo najmanj deležni.

Kdor torej trdi, da je ta ali ona naša podpora organizacija nepolitična, nepristranska versko in drugače, govori tako samo radi tega, ker je trot. Mi silimo edino na svoje koristi.

Ako ne bi bilo v podpornih organizacijah nič drugega kakor podpore in bratstvo — brez vsakih načel — čemu jih je treba pet ali šest? Saj bi za bratstvo vendar samo ena zadostovala! Razumem, da so nastale vsled raznih vzrokov. Nekatere zaradi osebnih ambicij užebljenih poražencev, druge vsled lokalnih razmer, tretje tudi vsled načelnih smotrov. Z najbolj načelno usmerjeno zgodovino se lahko ponaša SNPJ, ki je bila ustanovljena v tem duhu, tudi ako nekateri ustanovitelji niso takrat tega doumeli toliko kakor mi dandanes. SNPJ se odlikuje po tem, da ni svojih ciljev — pomagati v delavskih bojih v korist delavstvu — nikoli zakrivala. Tako smo v SNPJ vedno razumeli, da to ni kaka "nevtralna", nego delavska podpora organizacija. Na to dejstvo smo lahko ponosni vsi napredni delavci.

Tudi SSPZ ima svoje mesto med naprednim delavstvom. Na polju borbe za izboljšanje socialnih razmer je veliko pomagala.

KSKJ je izrazilo klerikalna podpora, takoliška propagandistična organizacija. Njen pogled ni obrnjen v bodočnost, nego v prošlost — v temo. Njen namen ni člane izobraževati, nego jih obzidavati z ignoranco. V tolažbo jim obljublja nebesa po smrti.

Kaj pa JSKJ? To je ena najnaprednejših jugoslovanskih podpornih organizacij. Tako nekako trdi Janko Rogelj. Je nepristranska, brez politike in je ob enem napredna že zaradi

tega, ker je Rogelj zraven. Pa se nadzornik po vrhu!

Jaz se z Roglijem v tem pogledu nikakor ne strinjam. V kolikor sem mogel razvoj JSKJ opazovati na konvencijah, se mi je zdelo in sem še tega mnenja, da je le nekaj protesten prirepek KSKJ.

Kaj pravzaprav je naprednost? Če ne grem v cerkev, sem mar radi tega napreden? In če grem, pa pravim v društvu JSKJ, da sem nepristranski, mar sem res nepristranski ali le cerkvenjak? Zame ne pomeni za naprednjaka oni, ki hodi, ali ne hodi v cerkev, ampak le tisti, ki je sposoben in odločen boriti se proti reakciji, za človeške pravice, uterjati svojo delavsko organizacijo — in za vse to je treba vsekakor več kakor pa le iti vsako nedeljo v cerkev, ali pa poudarjati v glasilih svojo "nepristransko". Francija je bila "nepristranska", toda s tem je pomagala Mussoliniju v Španiji! Mnoge unije so bile v boju za osvoboditev Tom Mooneyja nevtralne, zato so se morale druge toliko težje bojevati. Vsi ti izgovori o nevtralnosti in nepristransosti so le izgovor za opravičene lenobe in "breznačelnosti". Na ta način se leni narodni ljudje in katoliško narodni ljudje izognejo delu, ki bi ga morali izvršiti v pomoč stavarjem, v pomoč lojalistom v Španiji, sploh vsaki dobri stvari. Izvrše svoje vsakdanje delo in se držijo "nevtralnosti". Drugi pa naj delajo in pomagajo.

Ste li že kdaj priporočali delavcem, da se naj organizirajo? Da naj vztrajajo v stavarh? Ali ste že kdaj podvzeli kako resnično pomožno akcijo v korist svojih članov, kadar so bili v bitkah za boljše kos kruha? Ali pa vse to zanemarjanje opravljujete le s hinavsko frazo nepristransosti — to je, da niste ne tu ne tam in sploh nikjer in nikomur v korist. Slednjega seveda ne bi priznali, a je vendar resnica. (Dalje prihodnjič.)

Predstava v Indianapolis Indianapolis, Ind. — V soboto 18. februarja ob 7. zvečer vprizori ženski odsek Slov. narodna komedija "Kurentova nevesta". Režiser je Fr. Velikan. Vstopnice v predprodaji so po 25 centov.

Na občnem zboru SND dne 10. januarja so bile živahne razprave o potrebi večjega središča, kot je sedanji SND. Sklenili smo takoj podvzeti akcijo bodisi za zgraditev novega splotja, ali pa za primerno predelavo sedanjih prostorov. To je potrebno posebno ako hočemo obdržati med nami mladino, Cerkev ima tu lepa poslopja in je naravno, da gre mladina najraje tja kjer se ji nudi več komodnosti in zabave. Novi dom bo med nami ta problem gotovo rešil. — Poročevalec.

"Planinska roža" priredi koncert Milwaukee, Wis. — Ženski pevski zbor "Planinska roža" priredi koncert v nedeljo 12. feb. v SST Hall. Koncert bo predvajal popoldne, zvečer pa bo vprizorjena igra "Vdova Rošinka". Na sodelovanje so bili povabljeni zbori "Naprej", mladinski zbor društva "Lilija" in hrvatski pevski zbor "Zagreb". Vstopnice so v predprodaji po 30c. — Članica.

Moč propagande Ko so se odnošaji med Nemčijo in Poljsko poostri, so prišli v nemške trgovine zemljevidi poljske države brez onih delov, ki jih obljudejo Ukrajinci (Rusini). Na ta način so ti nemški zemljevidi Poljsko zmanjšali za eno tretjino in njeno prebivalstvo znižali za 7.000.000. Rusinski propagandisti vidijo kakor olje na ogenj. Bilo je mednje prav malo utihotapljenih, ker so poljski stražniki zdaj budni in strogi. A delujejo vendar le. Poljski vnanji mi-

PISMO IZ CLEVELANDA

Dragi s. urednik

Najlepša hvala za prijazen opombi k mojemu pismu v prošli številki Proletarca! Taka prijazenost od strani urednika dobro vpliva na dopisnikovo prebavo, vrh tega pa ga tudi vzpodbudi k nadaljnjemu dopisovanju. Kadar se pa urednik celo javno zahvali dopisniku za njegov prispevek, kakor si storil Ti, je pa človek že v nevarnosti, da omedli od presenečenja. Kaj takega se ne zgodi vsake kvatre! Večina naših urednikov se zadovolji s tem, da porinejo tvoj prispevek v tisk, potem se pa pogreznejo v molk, ki je bolj mutast kot sumerjski grobovi, da nikdar ne veš, ali si jim ustrege ali si jim zgolj v nadlego. Sicer si pa navezadnje lahko vesel, če molče in te v privatni družbi ne obirajo, češ, saj ne zna pisati in je treba za njim popravljati kakor za pastirjem, ki prvikrat orje...

Ne vem, ali si opazil, da se je v moji prvi dopis vrnila ena napaka, sicer malenkostna, vendar bi bilo bolje, da bi je ne bilo, že zato, ker smo pisali po našem jezikovnem polju. Dr. Anton Breznik in dr. Joža Glonar, avtor "Slovarja slovenskega jezika", pravi, da se Slovenci spotikamo, ne spotikamo, in jaz se držim tega pravila. Ampak v omenjenem dopisu oz. pismu sem se, docela proti svoji volji spotaknil, kar bi se mi utegnulo zamisliti, kajti vse slovenske jezikovne avtoritete se samo spotikajo. Ne vem, ali je ta kozliček primeketal izpod mojih tipk ali izpod stavečevih, toda v dopisu meketa in bo meketal, pa če mu stopim na jezik. Upam, da mi bo prizanežno z vislicami. (Košak, če si Ti vsadil ta nesrečni "d" v spotikanje, se potrkaj na prsa: Mea culpa...)

Morda si radoveden, Frank, kako se počutim v naši veliki vasi clevelandski, po polletni odsotnosti? Če hočem biti iskren, moram priznati, da sem trdno prepričan, da nisem nič na izgubi, ker sem bil pol leta odsoten. Prav za prav sem zadovoljen, da sem bil deležen te blagodejne spremembe. Bili so časi, ko je naša velika vas vzbujala upanje; ali zdaj človeka bolj in bolj dolgočasno. Ko sem se vrnil domov, sem našel vse v starih tirih; tu zaspanost ali mrtvilo, tam bolj ali manj očitno trenje, izvirajoče iz osebnostnih predsodkov, samoljubnosti in nečimrnosti, pa zloba, zavist in omejenost, ki nas drže v močvirnatih globeli v kateri se "ovni besno bore med seboj za šop oblatene trave in ogledalec iz blatne luže" (Majski glas, 1937). Slovenski Čikažani niste nobeni svetniki ali angeleti, tudi okrog Centra ne, ampak povoni, da mi je časih dolg čas po Vas, in v sanjah sem še nekajkrat pobral sila in kopita, otrešel clevelandski prah s svojih čevljev ter je odkril nazaj v Chicagu... Na žalost se vselej prekmalu zbudim...

Sodeč po vesteh v našem časopisju, smo v Clevelandu zelo živahni in delavni, zlasti na livadah, travnikih, njivah, pašnikih in v gozdovih in goščah kulture in "kulture". In res imamo toliko raznih kulturnih, napel kulturnih ali samo "kulturnih" prireditvev, da bi človek moral imeti želodec iz najtrdnjajega jekla, glavo s jeklenimi obroči in žep brez dna, ako bi hotel biti stodoletno kulturne t. j. posetiti vse te prireditve. Saj Ti je znano, kako je z to stvarjo: ni namreč dovolj, da posetiš samo igro, koncert ali kar je še postavljeno na oder, temveč se pričakuje od tebe, da se potem zaletiš k "jaslim" ter uničiš kar največ mogoče žgane, varjene in prevrete pižave. Če po igri ali koncertu odriš domov, bodo prireditelji drugi dan prisegli, da te ni bilo v dvorani. Povem Ti, če kakšna stvar zaželiš spomenik v našem "kulturnem vrtu", ga zasluži — korarec, saj drži našo kulturnost na nogah in si brez njega sploh ne vemo pomagati iz zagat. Kaj se hoče?

Ker sem že pri kulturnih zadevah, naj omenim še koncert bratov Slejko (Frank, Stanley in Eddy), ki se bo vršil 5. marca popoldne v Delavskem domu na Waterloo rd. Kaže, da ima Slejkotova družina prirojen nagnenje do umetnosti. Oče, Frank Slejko je mizar-samouk in stvari, ki jih naredi v svojem prostem času, so več kot navadni mizarški izdelki; med drugim je naredil tudi izvrstno violino (samouk!), na katero igra njegov prvorojenec Frank, član clevelandskega filharmoničnega orkestra. Stanley ima nagnjenje do slikanja, v katerem se vadi pri Perušku, in igra na cello, decim je Eddy dober prijatelj s klarinetom. Koncert obeta biti prav zanimiv. Pri klarirju bo Miss Milavec.

Pred nekaj tedni sem v Delavskem domu naletel na Toneta Ruppika, našega komunističnega brez portfelja in povertilnice. Tone je inšče prijazen in zabaven možak in kot takega ga imam rad, ampak v politiki je pa trmoglav in dogmatičen kot papež. Pri njem drži samo to, kar nosi Stalinov,

Browderjev in "Naprejev" pečat, kar je eno in isto, pa če bi bilo zapisano, da so mihi plazilke, muhe sešale in komarji krokodili; vse drugo je 101-odstotno narobe, netočno in zgrešeno. Ti mu lahko priznaš, da je časih v pravem, kakor je vsak človek časih v pravem in čisto v zmoti, ampak on bi si menda rajši dal iztrgati jezik, preden bi napravil tako priznanje. Izjem ne dela. In tako je skubal položiti na svoje rešete tudi mene, češ da sem "ga lomil" pri Proletarcu, predvsem z ozirom na spor v uniji avtnih delavcev, sovj. Rusijo, protivojno gibanje, "Naprejevo" ribarenje v kalnem idt. Če hočem verjeti Tonetu, sem preveč buržojski, nazadnjaški, neroden, za-bit itd., neosocialističen socialist oziroma nekakšen social-fašist ali nekaj podobnega oziroma, čisto na kratko povedano: absolutno preveč nekomunističen nekomunist, da bi se mogel strinjati z menoj (če se je še kdaj strinjal s kom drugim razen s samim seboj, kar je namaj dvomljivo).

"Naprej" je v pravem, takisto Stalin in Browder, "nova linija" je edino zveličavna (dokler Jože v Moskvi ne proglasi druge) in tako dalje po istem receptu. O Tebi je dejal, da "nisi neumen", kar mi daje slutiti, da je pričakoval, da boš Ti bolj "pravičen" napram "Napreju", Browderjevem demokracijem in Stalinovi krvavi "demokraciji"...

Ampak Tone je vseh muh poln, kakor se reče. Zato ga ne jemljem preveč resno. Meni se čisto dozdeva, da Tone tudi samemu sedi dostikrat ne verjame in da čisto nasprotuje človeku zaradi ljubeznave nasprotovanja samega. Zdi se, da pri tem uživa.

Tale kontroverza zaradi Potovčene Špale se mi zdi zanimiva in poučna. Dodaž nisem vedel, kaj je narobe z nami, zdaj pa vidim vsaj en nedostatek: manjka nam smisla za humor. In humor je za uravnoteženo življenje neobhodno potreben. Meni se vidi, da so napravlili začetniki socialističnega gibanja precejšnjo pogreško, ko so se dali slikati v najbolj resni držki, ki je bila mogoča, tako, da delajo njihove slike vtis, kakor bi bili posebejljena reanost, brez trohice smisla za humor in za smeh, brez katerega bi življenje ne bilo vredno cene, ki jo moramo plačevati. Saj se je gotovo tudi Marks časih smejal, vžele vsem težavam, ki so bile njegov delček; Engels je bil pa sploh vesel človek, ki je zdravo šalo cenil prav tako kot okusno jed, dobro kapljico in nasmeljan deklinski obraz ali resno znanstveno proučevanje in raspravljanje. Vsaka stvar ob svojem času. Samo mumije se ne smejejo.

In zakaj ne bi smel delavski list prinášati humorističnih stvari? Mar naj prináša samo na smrt resne politične razprave in dolgočasne dopise, da bi se mleko kisnilo, če bi ga pokril s njim? Tak časopis ni po mojem okusu, še manj pa užija povprečnemu čitatelju. List mora biti balanciran, da privede naše čitatelja—in brez humorja ni ravnotežja. Kdor ga ne prenese, naj pokrije tak prispevek v listu s prazno polno popirja ter se zamisli v jazo. Morda se mu bodo odprle oči. Naj sem za Špelo!

In v tem neham. Kadar se mi spet kaj nabere, se bom zopet ogasil. Pozdravljen!

Ivan Jontez.

Prireditev čikaške federacije SNPJ bo 16. aprila

Chicago, Ill. — Društva S. N. P. J. v čikaškem okraju, združena v federaciji, bodo imela proslavo 35-letnice svoje jednote v nedeljo 16. aprila v jednotni dvorani. V pripravljalen odboru so Frank Alesh, D. J. Lotrich, Jakob Zupan, V. Ločniškar, Agnes Mejash, J. Potokar, Frank in Angela Zaitz ter par drugih. Frank Alesh je bil ponovno izvoljen za tajnika in D. J. Lotrich za predsednika federacije. Zapisničarica je po par letih nasledka spet Ange-la Zaitz. Dosedanja zapisničarica Vera Levec je na obisku v starem kraju. V tiskovni sklad Proletarca je federacija na predlog Franka Gorenca iz So. Chicaga prispevala \$5.00. Poudarjal je, da so odseki kluba št. 1 na prireditvah federacije zmerom veliko pomagali, posebno v sporednih. — Poročevalec.

Seje v S. D. D. Cleveland, O. — Redna seja kluba št. 49 JSZ se vrši v petek 3. feb. v čitalnici SDD. Prične se ob 8. uri zvečer. — F. B.

Guam - pomorska trdnjava?

Zed. države so namignile, da kanijo utrditi otok Guam na Pacifičnem

oceanu v veliko pomorsko trdnjavo za svoje vojne ladje in aeroplane. Japanska je odvrnila, da bo to smatrala za sovražni čin in Zed. države si naj pripisujejo posledice. Guam, ki je ameriška posesit, je samo 1352 milj od Japonske, 1523 milj od Filipinov, in 3312 milj od ameriške mornaršice trdnjave Honolulu.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNJSKO TISKARNO Adria Printing Co. 1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL. Tel. Lincoln 4700 PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

V soboto 4. februarja občni zbor S. D. C.

Chicago, Ill. — Največji uspeh naprednega kroga slovenskega naselbine v Chicagu v sedanjih letih je ustanovitev Slovenskega delavskega centra. Vso to zanj smo začeli zbrati 1925. Leta 1935 — deset let pozneje, smo temu skladu dali ime Slovenski delavski center, ga inkorporirali po zakonu države Illinois in kupili poslopje. Naša imovina je bila "zmrznjena", v zvezi s tem smo se poslužili ugodne prilike in kupili hišo ter stavbnišča na oglu 23. ceste in Lawdale Ave., ker je bilo to posestvo ne samo poceni, ampak kakor nalašč za naše potrebe. Vsaj dokler si ne moremo zgraditi kaj boljšega.

Kupiti posestvo skoro brez gotovine, kakor smo storili mi, je riskirana stvar. A podali smo se v to nevarno podvzetje v nadi, da bodo sodelovali vsi, ki so prej pomagali, in res, skoro do zadnjega so to akcijo podprli in kooperirali, da smo zmagovali odplačila. Cestokrat je bilo to težko in je bilo treba k temu ali onemu, da je vzel še eno ali dve delnici.

Jugoslovanskemu stavbinskemu in posojilnemu društvu dolgujemo še \$4.848,12, klubu št. 1 JSZ \$100 in pa nekaj manjših obveznosti. Naše vloge v omenjenem društvu pa znašajo \$5.850,00. Za posestvo smo plačali \$8.900, in vložili v zadnjih treh letih par tisočakov za razne zboljšave, predele, balnišče in za oplešnje vrta. Popravil je treba še mnogo — na primer nova okna bo kmalu treba in še marsikaj, toda nadaljujemo na podlagi sredstev. Davke smo bili doslej v stanju redno plačevati, enako zavarovalnice itd.

Slovenski delavski center je inkorporiran na podlagi \$15.000,000 kapitala. V resnici je delnic bilo faktično prodanih veliko manj, zato je tudi obveznosti istotoliko manjša. Posestvo je vredno več nego znašajo prodane delnice, torej ni nihče ničesar izgubil, ni pa s tem rečeno, da je SDC v stanju kupovati delnice nazaj. Lahko pa jih tisti, ki jih imajo, transferirajo komu drugemu, o čemer pa je potrebno obvestiti tajnika korporacije, ker moramo vse take spremembe beležiti točno po zakonu.

Dohodki Slovenskega delavskega centra so lani znašali \$4.232,89, izplačila pa \$3.941,22. V dohodkih je vključena vsota, ki smo jo dvignili iz naše vloge v JBLA na račun odplačila našega dolga isti ustanovi, in enako je bila vnesena med izdatke. Naš dolg Jugoslovanskemu stavbinskemu in posojilnemu društvu smo namreč lani znižali blizu dva tisoč dolarjev s pomočjo dvignjenja vsote \$1.800. Za delnice smo lani prejeli le \$120, leto poprej pa \$190. Razlika torej ni velika. Za najemnine uradov in dvorane smo lani dobili \$932,30, leto poprej pa \$912,50.

Družabni klub Slovenski center je prispeval od članarine in zabav za balnišče, plin, luč, čiščenje, knjižnico in za razno opremo ter popravila lani \$1.127,28, leto poprej pa \$1.321,77. Družabni klub mora sleherni cent porabiti v te namene. Privatni dobiček je v tem podvzetju izključen, enako v korporaciji S. D. C.

Od JSPD smo prejeli lani za obresti \$163, od Ogden National banke pa zadnji obrok \$51,86.

Gotovine smo dne 31. dec., ob zaključku letnih računov, imeli \$291,67. Stavbinskemu društvu plačujemo za obresti in glavnico zdej nad \$50 na mesec. Davki so par sto dolarjev na leto. Plače vseh uradnikov so lani znašale \$43. Odborniki vrše svoje naloge torej ve-

činoma brez odškodnine. JSPD smo lani plačali na glavnico in za obresti (ob enem dolg znatno znižali) nad \$2.400. Zavarovalnice za nadaljnjih pet let so nam lani stale \$156, pravni izdatki \$45, oghašanje \$20, za čiščenje \$304,02, za premog \$135,55, za plin in elektriko \$180, za popravila \$111,52 itd.

Vsi člani so dobili finančno poročilo in poverilnico. V njih so vabljeni na občni zbor, ki se vrši v soboto 4. februarja v S. D. C., 2301 S. Lawdale Ave. Vsako bo lahko na tej seji dobil dodatna pojasnila, s katerimi bo na razpolago podpisani, dalje nadomestjuči tajnik Fr. Sodnik, blagajnik Filip Godina, ravnatelj poslopja Chas. Pogorelec, nadzorni odbor itd.

Seja se prične točno ob 8. zvečer. Udeležiti se je naj vsakdo, ki ustege priti, da bomo ukrenili s skupnimi močmi čimveč koristnega za bodoči razvoj Slovenskega delavskega centra.

Frank Zaitz, tajnik...

Tudi West Allis ima težave

West Allis, Wis. — Za delavsko gibanje so dandanes težki časi ne samo po svetu, ampak tudi v takih krajih, kakor je West Allis. Ko je tu pred več leti zmagal za župana socialistični kandidat Baxter, je tudi klub št. 180 JSZ imel koristi od tega, dasi smo vedeli, da so le začasne. Kajti take zmage največkrat prav malo pomenijo. Pri nas se tista zmaga že ni izkazala kdo ve kaj prida, kajti v krizi je še celo skušen župan brez moči, kot je na primer D. W. Hoan v sosednem Milwaukeeju, kajti noben župan nima sredstev ne avtoritete, da bi mogel odpravljati vzroke brezdelja in bede, lahko pa pomaga. Hoan je kajpada pomagal kakor pred njim drugi socialisti v uradih. V West Allisu smo bili bolj novinci.

Socialistična administracija je v drugem volilnem boju padla in tako je to in še nešteto drugih stvari škodovalo tudi našemu klubu. Največ pa brezbriznost onih, ki so v najkritičnejšem trenutku pometali puške v koruzo.

Tajnica-blagajnica tega kluba je še zmerom Mary Musich, zapisnikar in organizator pa Frank Matkovich. Anton Yershine je zastopnik Proletarca, v nadzornem odboru pa so Rudy Singer, John Gole in Matt Musich.

Položaj tega kluba je tak, da bo težko uspeval — nemogoče mu je amreč delovati s sedanjimi člani, če mu prejšnji ne prisrčno in na pomoč. Morda bi se med nami še kako šlo, če bi se hoteli lotiti naših aktivnosti gospodarsko bolj "podkovani" rojaki. Začeli pa smo akcijo za Slovenski dom. Bo ali ne — ne vemo, moči pa le cepimo vse križem. Pomagamo tej akciji kakor že moremo: bingo je na dnevnem redu; karte; pomenki.

Nu, kaj bi jamrali! Klub je ostal v Prosvetni matici. Am. druž. koledarja, smo precej razpečali. Razprodali smo vse, kar smo jih naročili, in še tudi drugi prodajalci so jih nekaj oddali. — M.

Filmi in predavanje v Springfieldu

Springfield, Ill. — Ne oglasamo se pogosto, a vendarle gibljemo. Tu in tam imamo tudi zabave, shode, predstave itd. Naša prihodnja prireditve bo v nedeljo 26. februarja. Vršila se bo v Slovenskem domu. Fr. Zaitz bo predaval o položaju v Evropi, kjer je bil do lanske jeseni, z ozirom na vplive Evrope na politični in gospodarski razvoj v Zed. državah. Predavanje se prične ob 8. popoldne. John Goršek bo kazal filmske slike. Potem bo večerja, ples in prostá zabava. Spored bo zaključen zgodaj, da se bodo udeleženci iz zunanjih naselbin lahko pravočasno vrnili. Vstopnice so po 25c.

Društvo št. 47 SNPJ ostane v Prosvetni matici. Delavske razmere so slabe, kar je stara novica. Pogodba s premogovniškimi družbami po-

IZBOLJŠEVANJE VOJNIH LETAL NAGLO NAPREDUJE

Ameriški vojni aeroplani izdelka Curtiss-Wright so že toliko izpopolnjeni, da se lahko dvignejo v zrak v 90 sekundah in naglo izginejo izpred oči. Dvigne se 6.000 čevljev visoko v 1,6 minuti, vozi 800 milj na uro in doseže višino 17.500 čevljev. Ako bi imeli lojalisti v Španiji taka letala, bi jih Nemci in Italijani ne mogli premagati. Amerika jih lahko producira v izobilju, noče pa jih prodajati španski republikli.

VČASIH JE LUSTNO BLO...

Piše Špela Potovčen

Préhcerejniam sm bva pa na an parti, k sta dva uženena u-praviala sreberno oheet. I blu prov luštn, n dost za jeist n za pit. Tud harmonika i pela, n mi gostje smo se sukali k sto zlo-djov!

Kluka i paršu že bel pozn, pa sej upraviču, dej akul po-mejst za delam hodu. Men i na-tihm povejdu, dej biv tud na erport n da so mu oblublil po-zišn za praš brisat n štege perstavlat h luftsifm keder idje not al pa von hodjo. To b blu pa rejs faj, čeb Kluka ta del dobiv. Poj bse merbit jest za-siojn vozia ke akul, ket se voz-jo un k per ejznponih delajo n usa neh žiahta. Kluka me loh koter da za žlahtuoc, pam fer-šala po vse konter n zvedla rči k ani misljo da nabjo nkol von parše...

Zdej sem pa Kluka rejs že precej dopade. Oh, kok b blu to rejs faj, čeb se Kluka ankat rejs dobljujijej žaba n b do-biv tist štetik del na erport! On sam b biv bel učest per našh ideh, n pa men b loh k ulik po-magov, deb zmogva dostkrat von na kontrto jet za novice.

Kam use to natančn premis-la, sm šva Kluka prašat za ples, n šva se prov luštn sukala. Rejs dej že enmav tard ukolenh, paj usegljih dober šlo, ksm jest še zmeraj gibčna. Po-plesu smo ih pa an par zapel, ket se na tak srebern oheet ška. Kluka i poleg več pivov tud že tatrej šnops ubarnu — paj kar naprej začev pet tisto luštno k ložu an prov navihan pesnik kložu an:

Po cest se voz pomika, n zraun vosa far; čez ramo ima bisago, k povna ni nikdar.

Use so se temu petju prov širok smejal, n ani clo na use gofle krohotal. K smo se enmav pomirl, smo spet usak anga tar-kratnega ubernli, nakar i Kluka zavep ano še bel luštno pesm, k joj zložu naš znan pesnik Pstotnik up anga fanta n ne-govo punce, k joj učes paršu ubjeskat. Zlo lejpa pesm; sam prov rejs i zlo škoda, da nism uso zamerkava. Toparvo kiteo n enmav tadruga sm hiter za-šrajbala — naprej i blu pa tku luštn za poslušat, da sm kar po-zabiva čekkat. Nu, tolkle sm pa le zamerkava:

Paršu i s Kamnika, biv je brez slannika, an prav buzaron — u Lušo h Šostarjov Ton.

Po grap sta jo špancirala... N toj use kolker sm ujeva, zato namorm več napisat. Pra-šava mpa Kluka, da mbo pre-pisov useh pet kitic te luštkane pesmi, k pride von tku, da na-zadne Tona — pestje... To se-vede ni neč novga, n mi se ni-smo zaoltega prov neč uzne-mirjal. Lpu smo zapel še par drijghih, n poj smo pa kar na-prej plesal n pil n klobase jedl.

Use i šlu prov zadovoln na-teče 31. marca. Nesreča za pre-mogarje je dualizem v uniji — imamo namreč kar dve organ-izaciji, kar je tudi že stara, to-da žalostna "novica". Vsi po-skuski za zdinjenje obeh unij v skupno organizacijo so se izja-lovili, a enkrat bo do združenja moralo priti. Zdej so duhovji še zelo vzrujani, kajti taki boji, kot so se vršili v naših krajih, puste posledice, ki se ne po-zabijo kmalu. — Poročevalec.

prej, daker se ni an plastuh spovnu za povštertanc. Jest ni-sm prov neč flertala — samu za roke sm država tadrugje ksm bva in kolobarju n šva s tadrugjem ke akul po floru. Glih tud usak drug plesavc nardj per povštertanc.

Hmal i paršu not u sredo ko-lebarja an prov feist postavn mlad fant — pa mje povšter vargu... Ja, kuga pa morš nardet u tajkm položaj? Jest sm po useh postavah u para-grafih mogva poklekt, n ga saj enmav kušnt! Rejs, da sem ni prov neč mdil ust — al tgra pa usegljih nism perčakvava, da bo tajka huda zamera. K šva s tistim fantom ustala n enmav poplesava links n rehte ket se šika, so se moje oči srečale s Klukocvim —

Jojmene kakšn pogled!... Kar zamžava sm — n se še na-lež mav bel pertisla h mojmu plesavcu. Tga i blu hiter konc, n kej on šu von, sm jest poskak-ava akul s povstram. Nism ve-dla, čeb ga vargla Kluka al pa kakšnuo drijgm. Pa mi padl u glavo, da naleš ne Kluk-uc, k mej pred tku gerdu po-gledov. Drijgm fantm ga pa spet nism upala zagnat — pa sm ga spstiva kar pred "tasre-bernim ženinom", de nabo še več zamere per Kluka.

Vejste, se ga morm enmav šajhat, čeb rejs na erport žab dobiv; dergač bm blu usegljih čeb prov zameru, k nism glih povornj pervezana naj. Zme-rej i bolš, čeb ma človek perjatle k pa sovražnu.

Nazadne sej use dober stekl, n Kluka me ni neč kikov k šva skup domu šva. Uba šva bva enmav uročah n prov perjazn šva govoria, tok da se še zraj-tova nism, da sm mojo tardočo marelo pozabiva per "srebernih".

M šva pa juter pono — čeb jom ni kdo zarejs usev. O, ta babja pozabivost! Tga semb še manka, deb mojo marelo za-zmeraj zgebiva! Nazadne sm rajš ob Kluka kpa ob marelo.

S prošle seie kluba št. 1 J. S. Z.

Chicago. — Redne seje kluba št. 1 v petek 27. januarja se je udeležilo 29 članov i članic. Prihodnjo dramsko prireditve, ki bo v korist kluba in Proletarca, bomo imeli v soboto 11. marca v dvorani SNPJ. Zanimi-vost bo komedija "Venera" v treh dejanjih, ki jo vprizore igralci iz Detroita, ki so pri-pravljeni pomagati našemu li-stu in so se rade volje odzvali. Klubovi novi mladinski od-sek J. S. F. Junior Guild nasto-pi s par pesmami. V njemu je kakih 20 članov in članic v sta-rosti od 14. leta naprej. Preje so bili pri Rdečih sokoličih, v katerem je ostal zdej le naj-mlajši naraščaj.

V prid strankinega banketa 4. februarja v Chicagu je klub prispeval \$5.

Dozdej je naš klub naročil 30 izvodov lista Socialist Call. Ker je razpečevalcev premalo, je za v bodoče naročilo znižano na 20 iztisov.

Klub je sklenil v prihodnjem poletju prirediti piknik v korist Proletarca. Vršil se bo 4. julija pri Keglu v Willow Springsu.

Po končanem dnevnem redu je predaval Frank Zaitz o svojih vtisih v Penni, Ohlu in Detrouitu. Po končanem referatu je Filip Godina, ki je predsedo-

val seji, apeliral na navzoče, da naj se zamislijo v problem, kako otepi našo Zvezo, ki je prizadeta vsled položaja v stranki, kateri smo pridruženi. Predavatelj je poudarjal, da nam ni zadnjih par let, od kar je večina forsirala razkol, bila ne v vzpodbudo in tudi ne kako posebno breme, toda če hoče-mo dalje, moramo najti za nas boljša pota. Joško Oven je dejal, da ravno prihaja s seje svoje unije, na kateri so razpravljali o tragediji izdane španske republike. Ker civilna vojna v nji vzlie padcu Barcelone in Katalonije ni še končana, je še zmerom naša dolžnost poma-gati lojalistom. Predlagal je iz-voštev posebnega odbora, ki naj zasnuje akcijo v korist ja-čanja našega gibanja in ob e-nem za novo zbiranje doneskov v pomoč vztrajnim borcem de-lavske Španije. V ta odbor so bili izvoljeni Joseph Drasler, Donald J. Lotrich, Joško Oven, Anton Garden in Frank Zaitz.

Klub je dalje sklenil brz-ojavno apelirati na kongresnike in senatorje v Illinoisu, da naj v Washingtonu delujejo za od-pravo naredb zvezne vlade, ki prepoveduje izvoz ameriške municije v Španijo. Omenjeni zakon je v resnici pomoč fašis-tom v Španiji in kvaren lojalis-tom. Prvi dobe municijo lahko kolikor hočejo iz Nemčije in Italije, za lojaliste pa so vse tri glavne demokratske velesile nevtalne. — P. O.

Mary Musich kritizira

West Allis, Wis. — Knjigo "Španski testament" sem prečita-la z zanimanjem. Prosvetna matica je izvršila res dobro de-lo, ker jo je razširila med član-stvo po Ameriki. Bodo ljudje vsaj videli iz verodostojnega vira, kdo so morilci španskega ljudstva.

Tu in tam čitam pikre dopise zoper Barbiča. Mogoče so hudi nanj zato, ker jih preveč v živo zadene. Star pregovor pravi, da če stopiš psu na rep, za-čevili. Dostikrat si mislim, da bi tudi v naši naselbini potrebovali nekoga, ki bi sekal v živo, kakor Barbič. Gradiva je dosti.

Iz naše "metropoli" ni sicer česa vzpodbudnega poročati. To me spominja na nekoga, ki je dejal, "ljudje gredo po ve-tru". To je resnica. Malo jih je, ki bi kljubovali valovom in vz-trajali pri trdnem prepričanju in v organizaciji, kateri so ob-ljubili ob pristopu zvestobo. V dobi, ko bi potrebovali klube v najjačjem razmahu, se naši naprednjaki razgube. Ne zave-dajo se, ali pa nočejo razumeti, da s tem škodujejo delavskemu pokretu. Ne pomislijo, da s tem dajejo orodje nazadnjakom, ki take prilike kaj radi izrabijo.

Češ, glejte jih socialiste — bili so in niso več. Seveda, pri na-zadnjakih je smatran za socia-lista vsakdo, ki v cerkev ne hodi.

S tem se ni rečeno, da so vsi taki. Marsikomu je zamrzelo naše delo zaradi onih, ki se bi radi le zrcalili in nosili marelo za vsak slučaj. Ko pa se pri-pe-ti, da gre bolj trda, in bi bilo vsled tega res treba poprijeti, jih zmanjka. Nimajo časa in izgovarjajo se, da se ne iz-plača...

Dolžnost delavcev je, ali bi vsaj morala biti, jačati delav-ske ustanove, pridobivati socia-lističnim klubom novih moči in stati budni v našem pokretu, ako nočemo omahniti in izgu-bit, kar smo zgradili.

Reakcija se nam reži iz vseh

kotov. Sika sovraštva proti za-vednemu delavstvu ko gad. Ta-ko nas po malem spravlja pod svojo oblast, in to vse je zato, ker smo razkrojeni in brez tr-dne hrbenice.

Mary Musich.

IZ KANSASA

V zadnjih par številkah Proletarca poziva uredništvo člane JSZ na razpravo glede sedanje situacije v soc. stranki in kak vpliv ima to na našo Zvezo. Res, čas je že, da odkrito izra-zimo svoje mnenje. In če bomo strpni v razpravi, kot pravi s. Garden, brez osebne špika-nja, bomo našli pot iz te zmeš-njave, da bo JSZ lahko vršila svoje delo med našim ljud-stvom naprej še desetletja. Jaz mislim, da smo dovolj utrjeni v soc. idejah, da lahko brez škode za pokret odprto pove-mo, kaj mislimo glede sedanje situacije v stranki.

Tudi reakciji se ni treba pre-zgodaj veseliti, češ, da je socia-listično delo med našim ljud-stvom propadlo, katerega so najbolj sovražili. Ne, soc. ideje niso zamrle in niso šli vsi tisti nekdanji sodrugi, ki so bili ak-tivni v soc. stranki, med repu-blikance, demokrate in druge nazadnjake. V veliki večini so pasivni ali pa spadajo k raznim frakcijam, ki bodo s časom na-šle pot do skupne stranke in skupnega dela.

Ne vem natančno, kako razpo-loženje vlada med članstvom drugih klubov naše Zveze. Kot tajniku kluba pa mi je prav do-bro znana situacija pri nas. In v kolikor je razvidno iz po-ročil gl. tajnika zveze, je drugo približno enako. Stagnaci-ja in impotenca v stranki, vštevši vodstvo, veliko bolj po-razno vpliva na JSZ kot si mar-sikateri misli. Naši člani niso slepi, da ne bi videli to mrtvilo, ki je čimdalje bolj očividno. Namesto, da bi dobivali vzpod-budo in inspiracije od stranke in angleških klubov, ki so v prvi vrsti poklicani voditi stran-ko delo v tej deželi, pa njih mrtvilo porazno vpliva še na naše člane.

Člani kluba, ki so bili 20 ali več let aktivni so danes resig-nirani in brezbrizni za klubovo delo. Zaostajajo s plačevanjem prispevkov ali so pa popolno-ma prenehali s plačevanjem. Izgovarjajo se "slabimi časi", dasi je pravi vzrok mrtvilo in nazadovanje v stranki, ki jim je vzele vse veselje do nadalj-nega dela v klubu, dasi se mor-da tega vzroka niti sami ne za-vedajo.

Drugi še plačujejo mesečne prispevke, mi pa pravijo: "naj bo, bom še plačal, ampak piši tajniku Pogorelcu, naj vse ob-drže za delovanje naše Zveze in nikar pošiljat del tega še tja kjer nič ne zaleže." Zaradi te malodušnosti je nemogoče ob-državati klubove seje, ki bi res kaj šteje.

Precej let sem že v tesni stiki s tajništvom kansaške socia-listične stranke. Se pred 3 leti smo imeli okrog 10 aktivnih an-gleških soc. klubov. Iz pisma, ki se mga prejel od tajnice stranke pred par dnevi, pa raz-vidim, da je od vseh teh klubov

ostal aktiven le še njih klub v Wichita. Klub v Kansas Cityju se je še pred par leti ponašal, da ima 60 članov. Pred zadnji-mi volitvami pa ni nihče od tam niti odgovoril na pismo tajnice, če bodo pomagali krožiti peti-cije za naše strankine kandida-te. Zelo porazno upliva vse to na naše člane.

Mojmenjenje je, če se ne bo stranka na kak način reorgani-zirala in pokazala več življe-nja, — za kar dozdej ni še ni-kakih znakov — do prihodnje-ga zborra, naj se reorganizira JSZ, da bomo ohranili naše in-stitucije, sad 30-letnega dela in vršili svoje delo naprej, ne da bi se naslanjali na to kar tako porazno vpliva na nas. Lahko in moramo obdržati tesne stike z raznimi socialistično usmerje-nimi grupami, toda delo med našim ljudstvom dajmo vršiti neodvisno. Lahko je govoriti o strankini disciplini, o skupni in edini socialistični stranki, pa gledati kako gremo nazdol, v veselje reakciji. Čeje v stranki sami sentiment, da se umakne s političnega pozornišča in us-meri svoje delo za socialistično izobrazbo v unijah, se naj tudi JSZ prilagodi tem razmeram, da bo njeno delo v glavnem na prostetnem polju v smislu so-cialističnih idej.

Delovanje Prosvetne matice bi se lahko neprimerno poveča-lo, kjer imamo veliko in plod-onosno polje med našim ljud-stvom. — A. Šular.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih kulturnih dru-žtev:

MAREC

CHICAGO. — Dramska predstava kluba št. 1 JSZ v soboto 11. marca v dvorani SNPJ.

CLEVELAND, O. — Prosvetni večer kluba št. 27 JSZ v soboto večer 25. marca v sobi št. 1 SND na St. Clair Avenue.

Waukegan, Ill. — Predavanje v soboto večer 18. marca v SND, pod avspicijo kluba št. 45 JSZ in organizaciji Prosvetne matice.

APRIL

CHICAGO. — Koncert "Save" v nedeljo 30. aprila v dvorani SNPJ.

CLEVELAND, O. — Koncert soc. "Zarje" v nedeljo 30. aprila v SND na St. Clair Avenue.

Waukegan, Ill. — Prvomajski go-slava kluba št. 45 JSZ v nedeljo po-poldne 30. aprila v SND.

JUNI

CLEVELAND, O. — Piknik kluba št. 27 JSZ in Zarje v drugi polovici junija na Močilnikarjevi farmi.

JULIJ

Waukegan, Ill. — Piknik kluba št. 45 JSZ v nedeljo 30. julija.

MILLER'S CAFE

5205 St. Clair Ave., Cleveland, O. Fino pivo, vino in žganje. Vsa: pe-tek ribja večerja, ob sobotah ko-košja. — Fina postrežba. Dobra godba.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON OFFICE HOURS: 2:00—4:00; 7:00—8:30 Daily At 3724 W. 26th Street Tel. Crawford 2212 At 1858 W. Cermak Rd 4:30—6:00 p. m. Daily Tel. Canal 1100 Wednesday and Sunday by appointments only Residence Tel.: Crawford 8440 If no answer — Call Austin 5700

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD Tel. 1475 424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA" Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00 Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 S. Lawdale Ave. CHICAGO, ILL.

Prva slovenska pralnica se priporoča rojakom v Chicagu, Ciceru in Berwynu. Parkview Laundry Co. FRANK GRILL in JOSEPH KOZDRIN, lastnika Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno Telefoni: CANAL 7172—7173 1727-1731 W. 21st Street CHICAGO, ILL.

LISTNICA UREDNIŠTVA Prilicno dopisov v tej številki zaradi zmanjkanja prostora nismo mogli prirediti. Dalje je izostal polemičen spis Zvonko Novaka, ki ga objavmo prihodnjico. J. Snoy iz Bridgeporta je postal svoj dopis pravočasno, a zaradi prej omenjenih vzrokov ni mogel v to izdajo. (Citajte naznanilo na 1. strani.)

Auto Workers in Wide Split Over Martin

Lewis "Dictatorship" Is Issue, Suspended Leader Says

Detroit, Michigan. — A dual union struggle for the estimated 400,000 members of the United Automobile Workers of America was precipitated last week by the downing of suspended President Homer Martin, and the recognition of his union enemies by the Congress of Industrial Organizations.

Martin Was Suspended

The announcement that the CIO no longer recognized Martin as head of the union was made in Washington by Sidney Hillman and Philip Murray, CIO vice president. They said he had "identified himself with dual unionism and arrogant defiance of a labor union." They recognized an anti-Martin faction, which organized last week with R. J. Thomas as president and backed by 15 members of the UAW executive board whom Martin had suspended. The members, constituting a majority, retaliated by suspending Martin and electing Thomas in his place.

Won't Accept Dictates

"Mr. Lewis will find, however, American labor will not readily accept his dictates. As for myself, I shall make no attempts to stay in the CIO's good graces," he said.

DuPont Hastens to Fulfill 'Triple Billionaire' Prophecy

Hosannah and Hallelujah! America may yet be saved!
The nation that produced the electric icebox, the automobile, the airplane, and the jokes about mothers-in-law may yet come forth with that great figure of modern civilization: the triple billionaire.

WARREN K. BILLINGS HOPES TO JOIN TOM MOONEY SOON

CHURCH CONTROL OF UNION IS PURPOSE OF PARISH SCHOOLS

DETROIT, Michigan. — The Catholic Conference on Industrial Problems was urged by Archbishop Mooney to "train Christian workers in principle and technique to assume leadership in unions which their members justify." Already, the Archbishop is reported as saying, the Association of Catholic Trade Unionists, composed of members in the CIO and AFL, have organized several parish labor schools.

Efforts on the part of the churches to put such a program into effect can be considered as directed to influencing workers according to their religious beliefs and consequently, to arouse antagonism within labor unions. We have seen what has happened to labor unions when sects of politicians have tried to organize schools whereby to influence workers within unions to put their political alliances before their interests as labor unionists.

It had long been suspected that churches have endeavored to control the policies of unions in this country just as have groups of politicians. Perhaps the churches have the good of the workers at heart but the politicians tell us they have, too. Labor unionists should beware of outside persons and groups, whose interests are not confirmed to the interests of the workers alone, trying to control the policies of the labor unions.

6,000,000 Youth Jobless in United States

WASHINGTON.—Latest estimates prepared for the American Youth Commission place the number of girls and boys between the ages of 16 and 24 who are hunting jobs at nearly 6,000,000. Of this number, it is estimated that 3,800,000 are totally unemployed.

Slovene Labor Center Stockholders' Meeting

The annual stockholders' meeting of the Slovene Labor Center, Inc., will be held at the Slovene Labor Center, 2301 So. Lawndale Ave., this Saturday, February 4.

DETROIT PLAYERS IN CHICAGO, MARCH 11

Chicago, Ill. — A few weeks ago a large Detroit audience turned out for the Slovene comedy, "Venus" and, from reports of play critics there, simply laughed themselves sore.

WPA Workers Prepare Encyclopedia on Co-ops

Ninety-four writers, research workers and translators working on the WPA "Cooperative Project" sponsored by professors at Columbia University, New York University and the College of the City of New York have already completed an "Index of Cooperative Laws," have listed more than 24,000 titles of books, pamphlets, articles and other published material in preparing a complete bibliography on the cooperative movement; and are compiling material for an "Encyclopedia of the Cooperative Movement," according to V. Tereshenko, supervisor of the project.

Take Time

Take time to work—it is the price of success.
Take time to think—it is the source of power.
Take time to play—it is the secret of perpetual youth.
Take time to read—it is the foundation of wisdom.
Take time to be friendly—it is the road to happiness.
Take time to dream—it is hitching your wagon to a star.
Take time to love and be loved—it is the privilege of the gods.
Take time to look around—it is too short a day to be selfish.
Take time to laugh—it is the music of the soul.—Selected.

GENIUS

Men of genius are often dull and inert in society; as the blazing meteor, when it descends to earth, is only a stone.—Longfellow.

Our Doings Here and There

By Joseph Drasler

Spain; Branch Meeting

In reporting on the last meeting of Branch 1, JSF, held last Friday, we'd much rather state that there were between 40 and 50 members in attendance than to say, between 25 and 30, as was at this meeting.

EXPERIENCE

Experience takes dreadfully high school-wages, but he teaches like no other.—Carlyle.

Faithful Fido

Every man's experience of today, is that he was a fool yesterday and the day before yesterday.—Tomorrow he will most likely be of exactly the same opinion.—Mackay.

Inquisitive Sonny

All About The Little Boy Who's Sincerely Trying To Understand This Topsey-Turvy World

Daddy, what is over-production?
Well, Sonny, it means that the country's got too much of the things people live on.

That's all true, Sonny, but it's only so because I haint working and therefore have no money.

Well, then, why doesn't business get that profit out of business if it's only in business for profit?

It's because the goods don't sell. An because the goods don't sell the factories ain't working.

Well, Sonny, something is wrong somewhere, but it's too deep for me.

You may think it takes an incorrigible optimist to talk about the brotherhood of man in these days of turmoil.

It has been said that an optimist is a cross-eyed man who is thankful that he is not bow-legged. But: there are two kinds of optimism—the pollyanna kind and the other kind.

The highest reason is that Socialism will bring human brotherhood and a cessation of the continual fighting of human beings against one another, in peace and in war.

As Leigh Hunt revealed in his noble poem—About Ben Adhem—no matter whether a person thinks he has any religion or not, if he loves and serves his fellow men he is doing the most religious act it is possible for a human being to do.

Using the word "love" in this sense—loving one's fellow men—I do not refer to love in the sense of a sentimental show of emotion, although that has its proper place.

The last great wave of immigration to the United States, 1880 to 1914, brought some 22,000,000 to our shores.

New Zealand Labor Government Bans All Trade With Japan

Wellington, N. Z. — Taking the lead in economic sanctions against aggressor nations, this Labor-governed dominion of Great Britain last week banned all trade with Japan.

The New Zealand government's representative in the League of Nations Council for months led the fight against Japan, Germany and Italy. The refugee problem is being discussed here, and this dominion will shortly do its best to ease the burden of those driven out of Europe.

WINDY CITY

"Chicago is a city which distrusts its fellow men so cordially that all the telephone machines have to be operated with slugs. Ironically appropriate name for the discs in a city like Chicago!"

DAGGERS FOR BABIES

A dispatch from Augsburg, Germany, says that every new-born boy whose father is a member of the Saxon Storm Troops will get a present of a dagger from Hitler.